

"Səs" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

№ 051 (6976)

19 mart 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

4

**"Bundan sonra hər kəs
bizimlə hesablaşmalıdır!"**

2

Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını
aloqlandırib və Azərbaycan xalqını bayram münasibətilə təbrik edib

Azərbaycanın sülh təşəbbüsünə qeyri-adekvat ERMƏNİ TƏXRİBATI

Ermənistən BMT-dəki daimi nümayəndəsi Mher Marqaryan
təxribat xarakterli bəyanatlar səsləndirməklə rəsmi İrəvanın əsil
məhiyyətini, işğalçıların çirkin niyyətini və mövqeyini ortaya qoyub.

**Yeni Azərbaycan
Partiyasının
idarə Heyətinin
iclası keçirilib**

6

Sevinc Osmanqızı
AXCP-nin "Qabil TV"-sinə
ağ yuyub, qara sərdi

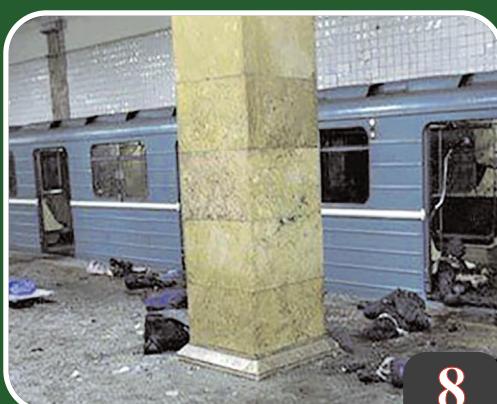
14

Təbiəti oyadan
İLAXIR ÇƏRŞƏNBƏ

16

**Terror
təşkilatlarının
törətdikləri
vandal aktları**

8

**Regional
idarəetməyə
keçək,
keçməyək?**

9

Dünən Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını alovlandırib. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib.

Prezident İlham Əliyev öz təbərində bildirib ki, şəhidlərimiz, ığid əsgər və zabitlərimiz fedakarlığı, peşəkarlığı, qəhrəmanlığının nəticəsində bu gün biz bu torpaqlarda qururuq, yaradırıq, bu torpaqlara həyat qayıdır:

- Əziz bacılar və qardaşlar.

Sizi qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Dördüncü dəfədir ki, bayram tonqalını mən azad edilmiş Qarabağ torpağında qalayıram. 2021-ci ildə Şuşada, 2022-ci ildə Suqovuşanda, keçən il Talış kəndində, bu dəfə isə Xankəndi şəhərində bayram tonqalı qalanır. Bu, böyük xoşbəxtlikdir. Altı ay bundan əvvəl cəmi bir gündən az davam edən antiterror əməliyyatı nəticəsində biz öz suverenliyimizi tam bərpə etdik və bu gün Azərbaycan ərazisində ölkəmizin ərazi bütövlüyü tamamilə təmin edilmişdir.

Biz ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı və antiterror əməliyyatı nəticəsində böyük qəhrəmanlıq göstərmışik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Şəhidlərimiz, ığid əsgər və zabitlərimizin fədakarlığı, peşəkarlığı, qəhrəmanlığı nəticəsində bu gün biz bu torpaqlarda qururuq, yaradırıq, bu torpaqlara həyat qayıdır. Geniş quruculuq işləri aparıllaraq biz artıq keçmiş köçkünləri öz dədə-baba torpaqlarına qaytarıbilimişik və bu il bu proses davam edəcək.

Əfsuslar olsun ki, ikinci Qarabağ müharibəsinin nəticələri Ermənistana dərs olmadı. Keçən ilin Novruz bayramı təbriklərimdə mən bu barədə danışmadım və təessüf hissimi bildirmişdim ki, ikinci Qarabağ müharibəsindəki onların məglubiyəti onlara dərs olmadı. Əgər dərs olsayıdı, antiterror əməliyyatının keçirilməsinə ehtiyac olmazdı. Ermənistan ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra keçən üç il ərzində düzgün nəticə çıxmamışdır, öz qanunsuz silahlı birləşmələrini bizim torpağımızda əbədi saxlamaq isteyirdi, burada vaxtilə qanunsuz yaradılmış qondarma dırnaqarası Dağlıq Qarabağ respublikasını yaşatmaq isteyirdi. Bütün bunlar beynəlxalq hüquq tamamilə ziddir və ən əsası Azərbaycan xalqının iradəsinə ziddidir.

Azərbaycan ikinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində öz ərazilə-

rinin böyük hissəsini döyüş meydandasında azad edib. Halbuki İşgal dövründə dəfələrlə bir çox paytaxtlardan bize siqnallar göndərilirdi ki, bu münaqişənin hərbi həlli yoxdur. Biz sübut etdik ki, istənilən münaqişənin hərbi həlli var. Əgər işgalçı dövlət qanunsuz olaraq digər ölkənin ərazisini işgal altında saxlayır və o torpaqlardan öz xoşu ilə çıxmamaq istəmirsə, yeganə yol hərbi yoldur. Biz beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz ərazi bütövlüyüümüzü, suverenliyimizi bərpə etmişik, BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsini özümüz döyüş meydandasında bərpə etmişik.

Altı ay bundan əvvəl uğurla keçirilmiş antiterror əməliyyatı beynəlxalq hüququn təntənəsidir, Azərbaycan xalqının əyilməz ruhunun təntənəsidir. Biz bir daha göstərdik ki, öz yolumuzdan dön-

"Bundan sonra hər kəs bizimlə hesablaşmalıdır!"

Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Novruz tonqalını alovlandırib və Azərbaycan xalqını bayram münasibətilə təbrik edib

texniki təchizat ən yüksək səviyyəde hell olunurdu və ikinci Qarabağ müharibəsi və antiterror əməliyyatı bunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Ən önemli ələ bir gənc nəsil yetişdirildi ki, bu gənc nəsil bizim xalqımız üçün əbədi qurur mənbəyi olacaq və bütün dünyaya Azərbaycan xalqının böyükülməni nümayiş etdirmişdir. Bizim gənclərimiz vətənpərvərlik ruhunda, milli

yaradılmışdır və ondan sonra xalqımızın problemləri də başlamışdır. Neticə etibarilə keçən əsrin 80-ci illərinin sonlarında Ermənistan bize qarşı müharibə elan edərək, separatçı qüvvələri destəkləyərək, xalqımıza qarşı soyqırımı və digər qanlı cinayətlər töredərək, əfsuslar olsun ki, o vaxt öz çirkin arzularına çata bilmişdir. Hesab edirdilər ki, bu torpaqları işgal altında əbədi saxlaya biləcəklər. Bu məsələdə onlara dəstək verən xarici qüvvələr və bu gün dəstək verən xarici qüvvələr bu qanlı məsuliyyəti onlara bölüşürələr. Bu gün biz azad edilmiş Qarabağda bizimizi dik tutaraq yaşıyorıq. Bu il Xankəndiyə və digər şəhərlərə, o cümlədən

şəhərin müəllifi olan, inşaat işlərində iştirak edən Azərbaycan xalqının nümayəndələri idi. Bu binalar bizim tarixi sərvətimizdir. Onlar qorunur, qorunacaq və gördünüz kimi, indi əsaslı təmir edilir. Durduğum yerdə isə separatçılar qondarma parlament binası inşa etmişdilər. Gördüyünüz kimi, artıq burada heç bir bina yoxdur. Bu, azmiş kimi, onlar elə Şuşada ikinci parlament binasını inşa etməyə çalışırdılar, onun inşa işləri başlamışdır, amma çatdırıcı bilməmişlər və o bina söküldü. O binanın yerində indi beşulduzu "Şuşa" oteli yerləşir. Keçmiş dırnalarası parlament binası da söküldü və söküntü işləri fevralın

"Bu gün Azərbaycan dünyada nadir ölkələr-dəndir ki, onun siyasəti tamamilə müstəqildir"

məyəcəyik, Ermənistanın arxasında istənilən qüvvələr dursalar belə, biz öz istədiyimizə nail olacaq və nail olmuşuq.

Biz iyirmi il torpaqlarımızın azad olunmasına hazırlaşmıştık. Bir çox istiqamətlər üzrə planlı şəkildə işlər gedirdi. Siyasi müstəvidə dənizdə dünyada Azərbaycanın mövqeləri möhkəmləndi, dostlarımızın sayı böyük dərəcədə artmışdır. Beynəlxalq təşkilatlar bizim təşəbbüsümüzə münaqişə ilə bağlı bizim mövqeyimizi destəkləyir və beynəlxalq hüquqa əsaslanan qərar və qətnamələr qəbul etmişlər və bu münaqişənin həlli üçün hüquqi və siyasi zəmin yaratmışdır. Biz iqtisadi inkişafə nail olduq, iqtisadi müstəqilliye nail olduq və bu gün

heç kimdən iqtisadi cəhətdən və təbii ki, siyasi cəhətdən asılı deyil. Güclü iqtisadiyyat bize imkan verdi ki, siyasi müstəvidə öz siyasetimizi müstəqil şəkildə aparaq. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, onun siyasəti tamamilə müstəqildir, ancaq və ancaq Azərbaycan xalqının maraqlarına, iradəsinə əsaslanır.

Təbii ki, əsas vəzifəmiz torpaqlarımızı işğalçılarından azad etmək idi. Bu məqsədə hərbi gücümüzü artırmaq bizim əsas vəzifəmizdir. Ordumuzun, bütün Silahlı Qüvvələrimizin döyüş qabiliyyəti böyük dərəcədə artmışdır, maddi-

ruhda yetişdirildi, üç il bundan əvvəl torpaqlarımızı azad etmək üçün ölümə getməyə hazır idilər və ölümə gedirdilər. Bir daha Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Biz bütün şəhidlərimizin, günahsız Xocalı qurbanlarının qanını döyüş meydandasında alıq və bununla fəxr edirik. İstənilən ölkə, istənilən xalq bununla fəxr edə bilər, o cümlədən biz. Biz ərazi bütövlüyüümüzü, suverenliyimizi, beynəlxalq hüququmu zu, milli ləyaqətimizi bərpə etmişik və bu gün azad xalq kimi yaşıyırıq, qururuq və bundan sonra bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq.

Uzun illər ərzində bu meydan və bu bina separatçıların yuvası idi. Ermənistan tərəfindən maliyyələşdirilən və silahlandırılan separatçılar faktiki olaraq Ermənistan ordusunun bir hissəsi idi. Məhz bu meydanda xalqımıza qarşı çirkin planlar hazırlanırdı. Məhz bu bınada Xocalı soyqırımıının töredilmesi üçün emrlər verilmişdir. Bu gün isə biz bu meydanda dayanmışıq. Əziz xalqımıza bildirmək istəyirəm ki, bu meydana mən "Zəfər meydani" adı vermişəm, bundan sonra bura Zəfər meydانıdır.

Xankəndi qədim Azərbaycan torpağıdır, Pənahəli xan tərəfindən salınmışdır. Ancaq əfsuslar olsun ki, keçən əsrin 20-ci illərinin əvvəllerində tamamilə əsəssiz, heç bir hüquqi, siyasi və demografik əsası olmadan burada muxtar vilayət

Kocalıya, Şuşaya, Cəbrayıla, Kəlbəcərə keçmiş köckünlər qayıdaqlaşdır, bir neçə kəndə köckünlər qayıdaqlaşdır, və həyat qaynayaqcaq.

Xankəndi sovet dövründə də Azərbaycan büdcəsi hesabına, Azərbaycan memarları və inşaatçıları tərəfindən inşa edilmişdir. Bax, arxadakı bina Vilayət Partiya Komitesinin binası idi. Bu binanın müəllifi Azərbaycan memarı Həsən Məcidov idi. Onun yanında təməldən 1970-ci illərdə inşa edilmişdir, Vilayət İcrayıye Komitəsinin binası idi. Bu binanın müəllifi Azərbaycan memarı Nəsrullah Kəngərli idi. Bu bina isə o vaxt mehmanxana kimi inşa edilmişdir. Ondan sonra ermənilər onun xarici görünüşünü dəyişdirmişdilər. İndi bu binanın əzəli siması ona qaytarılır və bu mehmanxananın müəllifi Azərbaycan memarı Ənvər Qasımov idi.

Bax, təkçə bu misallar onu göstərir ki, bu şəhəri və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində olan bütün şəhərləri, kəndləri salan, yaranan, memarlı-

26-da başlamışdır.

Fevralın 26-da mən Xocalıda xocalıllarla birlikdə Xocalı memorial kompleksinin təməlini qoydum. Burada yerleşmiş, qanunsuz inşa edilmiş şeytan yuvası – dırnalarası parlament binası və onun yanındakı terror təşkilatının binası fevralın 26-da sökülməyə başladı və yerlə-yeksan edildi. Separatçıların izi-tozu da qalmadı. Novruz tonqalı da son təmizləmə işlərini görür.

Əziz həmvətənlər, buradan xalqa təbriklerimizi çatdırmaq böyük xoşbəxtlikdir. Biz hamımız ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra qururla yaşıyırıq. Biz hamımız fəxr edirik ki, biz özümüz edəleti bərpə etdik, torpaqlarımızı işğalçılarından azad etdik, öz gücümüzü göstərdik və bundan sonra hər kəs bizimle hesablaşmalıdır, əks təqdirdə, özü peşman olacaq.

Mən bir daha əziz xalqımı qarşıdan gələn bayram münasibətilə ürəkdən təbrik etmək istəyirəm, Azərbaycan xalqına cansağlığı, yeni uğurlar arzulayıram. Qarabağ Azərbaycandır!

NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqin Azərbaycana səfəri dünyadan diqqət mərkəzindədir. Hər kəsi düşündürən bir sual var, baş katib səfərinə niyə Bakıdan başladı və hər üç Cənubi Qafqaz ölkəsinə səfərdə məqsəd nədir? Əvvələ qeyd edək ki, Azərbaycan regionun ən iri və güclü dövlətidir, baş katibin səfərinə Azərbaycandan başlaması ilk öncə NATO-nu maraqlandıran məsələlərin əvvəlcə rəsmi Bakı ilə razılaşdırılmasıdır.

Azərbaycan regional gücdür və eley bir layihə yoxdur ki, onun iradəsindən kenarda reallaşdırılsın. Diger regional ölkələrə geldikdə isə onların gedən proseslərə bir o qədər de təsir imkanları yoxdur.

Səfər ərefəsində Şimali Atlantika Alyansının səyində da deyildirdi ki, cənab Stoltenberq Bakıda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə görüşməyi planlaşdırır. Martin 18-də baş katibin Azərbaycanın xarici işlər və müdafiə nazirləri Ceyhun Bayramov və Zakir Həsənovla görüşəcək. Həmin gün cənab Stoltenberq Tbilisiye gedəcək və orada Gürcüstan prezidenti Salome Zurabişvili və baş nazir İrakli Kobaxidze ilə görüşəcək. Alyansın mətbuat xidmeti xəbər verir ki, Martin 19-da İrvanda baş katib Ermənistan prezidenti Vaaqn Xaçaturyan və baş nazir Nikol Paşinyanla görüşəcək.

Azərbaycan-NATO əlaqələrinin tarixi

Prezident İlham Əliyevin 17 mart tarixində NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberqi qəbul edib. Keçirilən görüşün mahiyyəti barədə Azərbaycan Prezidentinin NATO-nun baş katibi ilə mətbuatlı verdiyi bəyanatda əhatəli şəkildə danişılır. Prezident çıxışında bildirib ki, NATO ilə aparılan dialog uğurla davam edir. Azərbaycan-NATO tərəfdəşliğinin 30 ildən artıq davam edən uzun tarixi var.

Yeri gəlmışkən Azərbaycan Respublikası ilə NATO arasında hərbi, strateji münasibətlər hələ 1994-cü ilin may ayında yaradılmışdır. O vaxtdan bu günək bu əlaqələr yüksələn xətə inkişaf edir və genişlənir. 1994-cü ildə Şimali Atlantika Şurası nəzdində "Sülh Namine Tərəfdəşliq" programının qəbul edilməsi ölkəmizin həyatında tarixi bir hadisəyə çevrildi. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev həmin ilin 3-4 may tarixlərində Belçikaya rəsmi səfəri zamanı NATO-nun Brüsseldeki mənzil-qərargahında NATO "Sülh Namine Tərəfdəşliq" programının Çərçive sənədində imza atdı. Azərbaycan-NATO əlaqələrinin etibarlı əməkdaşlıq zəminində yaradılması ordu quruculuğu işinin bütün sahələrində özünü qabarıq şəkildə göstərməyə başladı. Ümumiyyətə, hərbi-ciərlərimiz "Sülh Namine Tərəfdəşliq" programı çərçivəsində bütün tədbirlərdə fəal iştirak edir, sülhmeramlı təlimlər, konfrans və seminarlar qatılırlar. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibində sülhmeramlı qüvvələrin yaradılması da ölkəmizin NATO-nun SNT programına qoşulması ilə əlaqədardır. 1999-cu ildə isə sülhmeramlı taqimımız Kosovoda KFOR tərkibində Sülh Nəzərdən əməkdaşlığına qatıldı.

Azərbaycan-NATO: Konstruktiv əməkdaşlıq

2001-ci il dekabr ayının 20-de BMT Təhlükəsizlik Şurası Əfqanistanda terrora qarşı mübarizə aparılması ilə bağlı məlum qətnaməni qəbul etdikdən sonra Azərbaycan Respublikası da bu mübarizədən kənarda qalmadı. Sülhmeramlılarımızın uğurlu xidməti beynəlxalq koalisya qüvvələrinin komandanlığı tərəfindən de yüksək qiymətləndirilmiş, bir qrup Azərbaycanlı zabiti ABŞ-in "Hərbi Dəniz Qüvvələri" və Dəniz Piyadalarının Nailiyyət medalı" ilə təltif olunmuş, coxsayılı fəxri fərmanlarla mükafatlandırılmışdır.

Bakıda görüş

President İlham Əliyev NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberqle görüşündə də qeyd edib ki, Azərbaycan-NATO tərəfdəşliğinin 30 ildən artıq davam edən uzun tarixi var. "Tərəfdəşliğimiz müsbət olub. Azərbaycan Kosovoda və Əfqanistanda sülhmeramlı əməliyyatlarda iştirak edib. Bu, bizim üçün böyük təcrübə olub. 2021-ci il avqustun axırında Əfqanistani tərk edən sonuncu müttəfiq qüvvələr bizim hərbi qulluqçularımız olmuşlar. Bu isə bir daha bizim əməkdaşlığımıza güclü sadıqiyimi nümayiş etdirir. Silahlı Qüvvələrimizdə aparılan islahatlar yaxşı nəticələr vermİŞdir. Biz müdafiə imkanlarımızı müasirəşdiririk və bu gün yüksək səviyyəli peşəkarlıq nümayiş etdiririk", deyə Azərbaycan Prezidenti bildirib. Əlavə edib ki, 2021-ci il avqustun sonlarında Əfqanistani tərk edən sonuncu müttəfiq qüvvələr bizim hərbi qulluqçularımız olublar. Bu isə bir daha bizim əməkdaşlığımıza güclü sadıqiyimi nümayiş etdirir.

NATO-nun baş katibi isə vurğulayıb ki, Azərbaycan NATO-nun uzunmüddətli tərəfdəşidir: "Biz uzun illərdir bir yerde çalışırıq. Biz Kosovoda KFOR qüvvələrimizə verdiyiniz dəstəyi çox yüksək deyərəkdir, o cümlədən təbi ki, Prezident olduğunuz dövrə Əfqanistanda missiyamiza uzun

illər verdiniz töhfə çox vacib idi. Siz tam haqlısınız. Əfqanistanda tərk edən ən sonuncu qüvvələrdən biri Azərbaycan hərbiçiləri olub. Çünkü Siz hava limanının mühafizəsinə görə cavabdeh idiniz və bu, NATO qüvvələrinin Əfqanistandan təxliyəsində əsas məsələ idi".

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində aparılan islahatlar yaxşı nəticələr verib. Müdafiə imkanlarımız müasirəşib və bu gün yüksək səviyyəli peşəkarlıq nümayiş etdirir. Bunu çıxışında qeyd edən Prezident İlham Əliyev islahatların məntiqi nəticəsi olaraq Azərbaycan torpaqlarının 44 günlük müharibə nəticəsində azad olundığını bildirib: "Uzun illər davam edən müzakirelərimiz zamanı biz həmişə Azərbaycan torpaqlarının Ermənistandan tərəfinə işğalı haqqında danışırıq. İndi, artıq üç ildən çoxdur ki, bu məsələ müzakirə mövzuları sırasında yer almır. Çünkü Azərbaycan 2020-ci ildə ikinci Qarabağ müharibəsi və ötən ilin sentyabrında həyata keçirilmiş antiterror əməliyyatı nəticəsində özünün ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpə etdi. Beləliklə, ölkənin ərazi üzərində tam suverenlik bərpə edilib və bu, uzunsüren müzakirələrin necə həll edilə biləcəyinin bariz nümunəsidir. Münaqişə hərbi-siyasi yolla həll edilib. Biz BMT Nizamnaməsinə əsasən özünümüzəfəsi hüququmuzdan istifade etdik. Hazırda isə biz Ermənistanda sülh danışlıklarının fəal mərhələsindəyik. Mənim Brüsselə sonuncu səfərim zamanı mətbuat konfransında bu məsələyə toxundum və qeyd etdim ki, Azərbaycan belə bir təşəbbüs ireli sürüb və biz Ermənistanın cavabını gözləyirik. Sülh danışqlarına başlamağın bizim təşəbbüsümüz olduğunu bir dəha bildirmək istərdim. Bu gündək sülh sazişinin layihəsinə dair ermənistanlı həmkarlarla 7 dəfə şəhərlərin mübadiləsi baş tutub. Xarici işlər nazirləri və sərhədlərin delimitasiyası ilə

bağlı Baş nazirlərin müavinləri arasında keçirilmiş görüşlər məsələnin həlli üçün yaxşı imkanın olduğunu nümayiş etdirir. Bu yaxınlarda qeyd etdiyim kimi, biz sülh heç vaxt olmadığımız qədər yaxınıq".

Dövlətimizin başçısı müharibə variantında niyə el atıldığını da açıqlayıb: "Təessüflər olsun ki, işğal dövründə danışıqlar heç bir neticə vermedi, 28 il ərzində ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətinin nəticəsi olmadı. Bu gün isə hesab edirəm və ümidi varam ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası nəticəsində bu mövzuda nəhayət nəticə əldə ediləcək. Zənimcə, bu, Cənubi Qafqazda çox ciddi dəyişiklik olacaq. Bu isə o deməkdir ki, burada çoxdandır gözənlənilən sülh bərqrər olacaq".

Təsəssüratlar...

President İlham Əliyevin NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberqle görüşü barede ekspert rəyləri de maraqlıdır. Onlar səfərə regional deyil, beynəlxalq gündəm nöqtəyi-nəzərində baxırlar. "Atlas" Siyasi Araşdırıcılar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu təklif edib ki, Stoltenberq Şimali Atlantika Alyansının baş katibi kimi fəaliyyətinin yenilənməsini dair hesabat hazırlamalı olduğu üçün Cənubi Qafqaza səfər etmək qərarına gəlib. O, oktyabrda bu vəzifəni tərk edərək vətəni Norveçə qayıdacaq. "Stoltenberq müxtəlif ölkələrə səfər edir və hərbi blokda karyerasını uğurla başa vurmağa çalışır. Təbii ki, Ukraynada döyüşlər NATO baş katibinin gündəlik fəaliyyətinin böyük bir hissəsinə əhatə edir. Bununla belə, Stoltenberq NATO tərəfdəşləri ilə əlaqələri nəzərdən qaçırmır", - Şahinoğlu deyir.

Eyni zamanda o, diqqəti Qərb mediasında Azərbaycanın Kiyevə hərbi dəstək vere biləcəyinə dair eyhamlarının olmasına diqqət çekib. Politoloğun fikrincə, bu cür nəşrlər Qərbin Rusiyaya qarşı apardığı

informasiya mühabibəsinin tərkib hissəsidir. "Moskva ilə tərəfdəşliyi olan ölkələr onunla münasibətləri gərginləşdirmək istəmir. Təbii ki, NATO Rusyanın tərəfdəşlərinin Ukraynaya hərbi yardım göstərməsini istərdi. Lakin bununla bağlı risklər görə Rusiya ilə əlaqələri olan ölkələr Kiyevə raket və hərbi texnika göndərməyəcək. Buna baxmayaraq, Azərbaycan Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstekləyir və bu dövlətə humanitar yardım göndərir", - ekspert bildirib. Şahinoğlu Bakı ilə NATO arasında konstruktiv əməkdaşlığın qurulduğunu xatırladıb. "Azərbaycan Şimali Atlantika blokunun müxtəlif programlarında iştirak edir və NATO-nun ikinci böyük ölkəsi olan Türkiyənin strateji müttəfiqidir. Azərbaycan ordusu Türkiye ordusunun modelinə keçib. Bu, NATO standartlarının tətbiqi deməkdir", o izah edib.

Politoloq İlqar Vəlizadə hesab edir ki, Stoltenberq Bakıya ilk növbədə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsini deyil, Rusiya-Ukrayna məsələsini müzakirə etmə üçün gəlib. "Regional təhlükəsizlik sistemine gəlincə, hərbi blok, şübhəsiz ki, onun formalşamasına öz töhfəsini vermək isteyir. Amma Qərb yaxşı bilir ki, Bakının öz qızırızı xətəleri var, ona görə də çətin ki, onlar anti-Rusiya və ya İran əleyhina programlarda israr etsinlər. Ümumiyyətlə, Azərbaycan NATO üçün Cənubi Qafqazda ən maraqlı və mürəkkəb tərəfdəşdir, ona görə də Stoltenberq Bakı ilə danışqlara regionun digər ölkələri ilə müqayisədə daha çox vaxt ayırib", - deyə Vəlizadə yekunlaşdırıb.

Maraqlıdır ki, NATO baş katibinin səfəri ərefəsində İlham Əliyev Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidzeni qəbul edib. Siyasetçilər iqtisadi əməkdaşlığı müzakirə edib, həmçinin bir-birlərinin ərazi bütövlüyünün tanidlqlarını bəyan ediblər. "Heç bir ölkənin suveren ərazisi zorla dəyişdirilə bilməz. Beynəlxalq hüquq hər bir ölkə üçün əsas olmalıdır və burada heç bir ayrı-seçkililik ola bilməz", - İlham Əliyev bildirib.

Rusiyalı ekspert Vadim Muxanov hesab edir ki, bu mövqə Rusiya tərəfindən qınaq doğurmur, ona görə ki, Bakı bunu heç vaxt gizlətmeyib. Azərbaycanın Türkiyəyə yönəlməsi de təccübü deyil. Eyni zamanda, iqtisadi əməkdaşlıq Azərbaycan-Rusiya münasibətlərini möhkəmləndirir. "Məsələ ondadır ki, respublika Moskva ilə əməkdaşlığın derinleşməsində nə dərəcədə maraqlıdır, lakin ümumilikdə münasibətləri məhribən qonşuluq adlandırmaq olar", - Muxanov vurgulayıb. Qafqazlı ekspert əmindir ki, Stoltenberq turunun ən maraqlı hissəsi Qərbin Rusiyaya münasibətində heç də razi olmayan Gürcüstan və Avropaya integrasiyaya maraq nümayiş etdirən Ermənistanda olacaq. Eyni zamanda, Azərbaycanda sıçrayışlı sazişlər olmayıcaq, lakin səfər Bakı ilə alyans arasında yaxşı münasibətləri qeyd edəcək. "Etiraf etməliyik ki, NATO cəxdan Cənubi Qafqazda, ilk növbədə Türkiyənin simasında mövcuddur. Stoltenberqin Bakıya səfəri alyansın Ankaranın regiondakı siyasetini dəstəklədini vurgulayıb", - deyə ekspert yekunlaşdırıb.

SİA-nın siyaset şöbəsi

Martın 17-də Heydər Əliyev Mərkəzində "İlmələrdə yaşayan ırs: Özbəkistan tıkmelərinə səyahət" adlı sərgi açılıb. Sərginin açılışında

bətlərinin xüsusilə son illər Prezident İlham Əliyevin və Prezident Şavkat Mirziyoyevin şəxsi münasibətləri əsasında uğurla inkişaf etdiyini vurğulayıb.

Heydər Əliyev Mərkəzində "İlmələrdə yaşayan ırs: Özbəkistan tıkmelərinə səyahət" adlı sərgi açılıb

maya çevrilib. Bu tədbirin keçirilməsinə göstərdiyi dəsteyə görə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduñun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkürümüzü bildirmək istərdik. Bu gün biz Özbəkistan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Saida Mirziyoyevanın və Özbəkistan Mədəniyyətinin və İncəsənətinin inkişafı Fonduñun sayesinde Heydər Əliyev Mərkəzində Özbəkistana həsr olunan birinci tədbiri keçiririk. Dünən "Lazgi. Qəlb və sevginin rəqsi" adlı balet tamaşasının təqdimatı oldu. Bu, UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni ırs siyahısına daxil olan rəqsdir. Bildiyyiniz kimi, gelən həftə Novruz bayramıdır. Bu bayram günlərində ziyarətçilərimiz həm bu gün açılan sərgi, həm də bu sərgi ərefəsində Mərkəzdə Daniel Vürtzelin nümayiş etdirilən "Hava fontani" instalyasiyası ilə tanış ola biləcəklər".

Özbəkistan Prezidentinin köməkçisi Saida Mirziyoyeva tədbirdə çıxış edərək Azərbaycanda olmaqdan və bu sərginin təşkilindən məmənnuluğunu ifade edib: "Bu gün Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində "İlmələrdə yaşayan ırs: Özbəkistan tıkmelərinə səyahət" adlı böyük sərgi açılır. Bu sərgi təkcə dekorativ-tətbiqi sənət kolleksiyasını nümayiş etdirmir, həm də Özbəkistanın mədəni ırsının zəngin müxtəlifliyinin canlı şahidi, onun tarixi dərinliyinin və mədəni təkamülünün təcəssümüdür".

Özbəkistan ilə Azərbaycan arasında bənzərsiz tarixi əlaqələrin mövcudluğunu qeyd edən Saida Mirziyoyeva vurğulayıb: "Hər iki

dövlət çoxəslik tarixə və zəngin mədəni ənənələrə malikdir. Özbəkistanı və Azərbaycanı tarixdə, mədəniyyətdə və ənənələrdə çoxsaylı ortaqq məqamlar birləşdirir. Hər iki xalq qonaqpərvərliyi, zəngin milli mətbəxi və tıkmə, ağac üzərində oyma, keramika kimi nadir xalq sənəti ırsına sahibdir. Qoq bu böyük tədbir xalqlarımız arasında daha bir körpüyə, gözəllik və harmoniya ilə bağlı ortaqq seylərimizin sübutuna çevrilsin".

Çıxışlardan sonra Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Prezidentinin köməkçisi Saida Mirziyoyeva Heydər Əliyev Fonduñun dəstəyi ilə hazırlanın "Azərbaycan xalçası-ilmələrin rəqsi" və "Kukla incəsənetde" sərgiləri ilə tanış olublar.

Qeyd edək ki, xalça kolleksiyası səkkiz il ərzində ərsəyə gelib. Qədim sənətə yeni nəfəs veren sərginin kolleksiyasındaki "Yaranış", "Şikargah", "Xan ovu", "Cəng və barış", "Bəndi-rumi", "Şəbəkeli", "Adəm və Həvva", "Ağaclı", "Narlı", "Göllü", "Ləçəkturunc", "Dörd fesil", "Tağılı", "Cəmadət" xalçaları, "Cənnət quşları" və "Cənnət bağı" dəstxalı - gəbələri bənzərsiz sənət nümunələri böyük maraqla qarşılanıb. Kolleksiyadakı xalçaların hər biri naxışları, ornamentləri vasitəsilə ziyarətçilərə öz mesajlarını çatdırır.

"Kukla incəsənetde" sərgisində isə 200-dən çox kukla nümayiş etdirilir. Ekspozisiyada nümayiş etdirilən sənət nümunələrinin ekseriyeti tək nüsxədə hazırlanıb və yüksək bədii dəyərə malikdir.

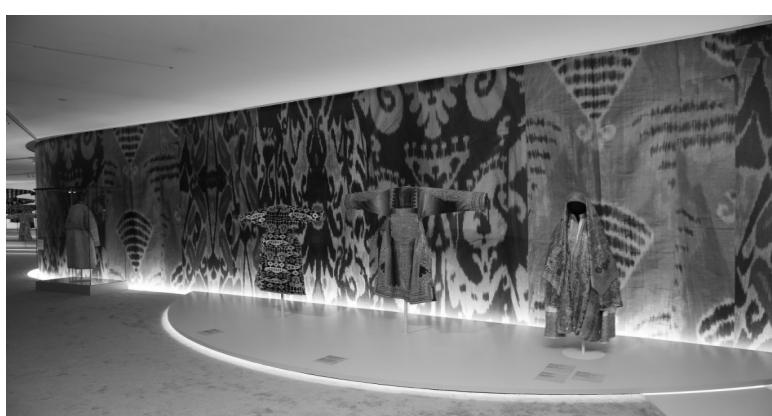
Həmin əsərlərin çoxu beynəlxalq

kukla festivalları və biennalelərində qalib olub.

Daha sonra Mehriban xanım Əliyeva və Saida Mirziyoyeva "İlmələrdə yaşayan ırs: Özbəkistan tıkmelərinə səyahət" sərgisinin rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi və ekspozisiya ilə tanış oldular. Məlumat verildi ki, Özbəkistan Mədəniyyətinin və İncəsənətinin inkişafı Fondu ilə birgə keçirilən sərgidə bu ölkənin muzey toplusundan olan 140-dan çox dekorativ-tətbiqi sənət nümunəsi nümayiş etdirilir. Dost ölkənin mədəni-tarixi ırsına və milli geyimlərinə həsr olunan ekspozisiya XIX-XX əsrlərdə Özbəkistana xas sənətkarlığın dəriçəsini eks etdirir. Buxaranın qızıl tıkmələri hər zaman Özbəkistanda digər sənət növleri arasında xüsusi yer tutub.

"İlmələrdə yaşayan ırs: Özbəkistan tıkmelərinə səyahət" sərgisi bir neçə bölmədən ibarətdir: kişilərin milli geyiminin əsas elementi olan qızıl naxışlı çapınlar (uzun üst geyimi) bölməsi, Daşkənd, Cizax, Səmərqənd, Şəhrisəbz, Nurata və Buxara kimi şəhərlərdə əl ilə işlənmiş, əsasən gül və ulduz motivlərinin üstünlük təşkil etdiyi dekorativ tekstil - suzanı nümunələrinin nümayiş olunduğu tıkmə bölməsi, Səmərqənd, Buxara və Qaraqalpaqstan'dan olan qədim ustaların gümüşdən, firuze və digər qiymətli daşlardan hazırladıqları zərgərlik nümunələri bölməsi.

Tədbirdə Özbəkistanın milli musiqisi səsləndirilib. Bakı sakinləri və paytaxtimizin qonaqları Heydər Əliyev Mərkəzində sərgi ilə iyulun 1-dək tanış ola bilərlər.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Saida Mirziyoyeva iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Anar Ələkbərov sərginin açılış mərasimində çıxış edərək Azərbaycan və Özbəkistan arasında əsrlərə səyklənən dostluq və qardaşlıq münasibətlerindən daha bir göstəricisi olduğunu qeyd edən Anar Ələkbərov deyib: "Heydər Əliyev Mərkəzi hazırda beynəlxalq konfransların, sərgilərin keçirilməsi üçün platforma

Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərində mədəni əlaqələrin xüsusi yer tutduğunu qeyd edən Prezidentin köməkçisi ölkələrimizin mədəniyyət günlərinin uğurla təşkil olunduğunu xatırladıb.

Bu sərginin ölkələrimiz arasındadır dostluq və qardaşlıq münasibətlerinin daha bir göstəricisi olduğunu qeyd edən Anar Ələkbərov deyib: "Heydər Əliyev Mərkəzi hazırda beynəlxalq konfransların, sərgilərin keçirilməsi üçün platforma

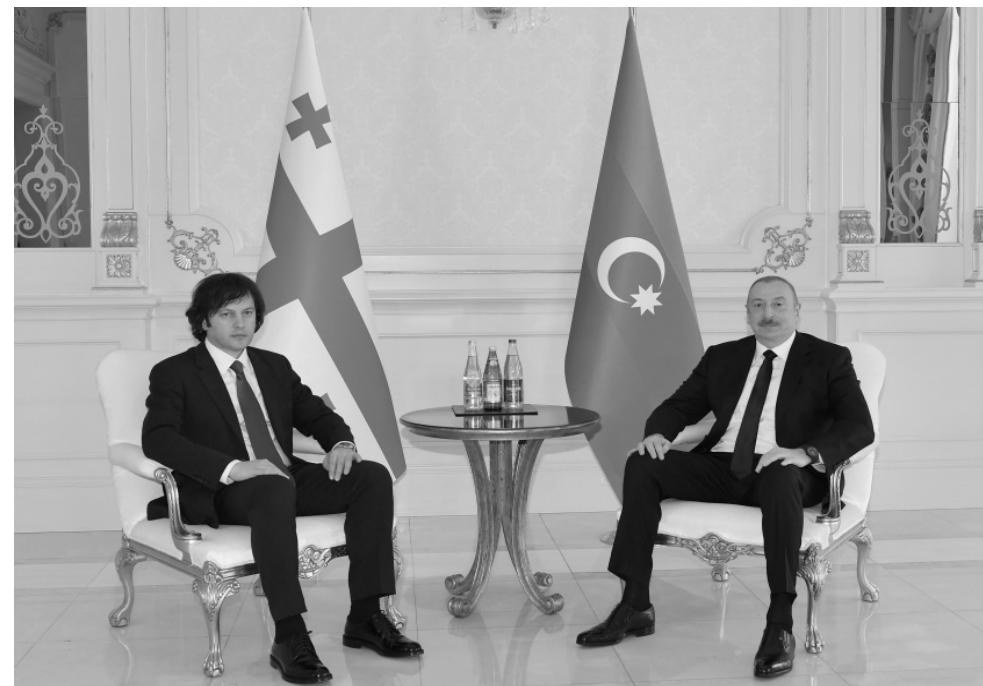
Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında möhkəm təməl-lər üzərində qurulan əlaqələr, iki ölkə arasında bu günə qədər imzalanmış sənədlər əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açıb. Azərbaycanla Gürcüstan arasında yaxınlığın və əlaqələrin inkişafına böyük təkan verən ikitərəfli münasibətlər mükəmməl hüquqi bazaya malikdir. Bu münasibətlər həm siyasi, həm iqtisadi, həm də sosial-humanitar sahələri əhatə edir. Gürcüstan regionda Azərbaycanın ən yaxın müttəfiqlərindəndir.

"Gürcüstan və Azərbaycan iki müstəqil dövlət kimi daim bir-birinin yanındadır". Bu fikri Prezident İlham Əliyev Martin 16-da Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze ilə tekbətek görüşdən sonra mətbuata bəyanatında deyib: "Bizim dostluğumuz, qardaşlığımız derin tarixi köklərə əsaslanır. Əsrlər boyu bizim xalqlarımız dostluq və məhrəban qonşuluq şəraitində yaşamışlar. Bu möhkəm zəmin üzərində dövlətlərarası münasibətlər qurulmuşdur".

AVRASIYA ÜÇÜN ÖNƏMLİ ÖLKƏLƏR

Birgə səylər əməkdaşlığın daha da yüksək səviyyəyə qaldırılmasında mühüm rol oynayır. Əlbətə ki, bu münasibətlər qar-

Azərbaycan-Gürcüstan strateji tərəfdəşliyi

şılıqli etimada əsaslanır. Azərbaycan ile Gürcüstan arasındaki münasibətlər tarixən dostluq və məhrəban qonşuluq şəraitində yaşamış xalqlarımızın iradəsindən qaynaqlanır. İki qonşu ölkə her zaman bütün beynəlxalq tədbirlərdə bir-birinə dəstək nümayiş etdirərək öz əlaqələrini strateji müttəfiqlik səviyyəsinə çatdırılmışdır. Azərbaycan və Gürcüstan həm iqtisadi, həm siyasi, həm də ticari sahədə çox müvəffəqiyətə əməkdaşlıq edərək beynəlxalq münasibətlər sisteminde özünəməxsus mövqeləri ilə fərqlənmİŞDİLƏR. Gürcüstan və Azərbaycanı tarixi dostluq, məhrəban qonşuluq münasibətləri, six strateji tərəfdəşliq birləşdirir. İki ölkə liderlerinin birgə səyləri ilə əməkdaşlıq daha da yüksək səviyyəyə qaldırılaraq regionda sabitliyin, sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə böyük töhfələr verir.

"Bu gün Azərbaycan ve Gürcüstan Avrasiya üçün de ənəmlı ölkələrə çevrilib" – deyən Prezident bildirib ki, bu gün her iki ölkə birgə səylərlə nəinki öz ölkəsinin iqtisadi inkişafını təmin edir, eyni zamanda, bölgə üçün və böyük mənada Avrasiya üçün de ənəmlı ölkələrə çevrilib. Dövlətimizin başçısı, həmçinin qeyd edib ki, həyata keçirdiyimiz birgə infrastruktur layihələri bir çox ölkələr üçün böyük əhə-

miyyət kəsb edir. Bundan sonra da bu istiqamətdə əlavə addımlar atılacaq. "Biz dünya enerji bazarlarının xüsusiyyətlərini yaxşı bilirik. Yaxşı bilirik ki, Azərbaycan qazına tələbat Avropa qitəsində ildən-ile artacaq. Bele olun halda, bizim enerji layihələrimiz bundan sonra da bir çox ölkələrin enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək. Gürcüstan və Azərbaycan burada iki etibarlı tərəfdəş kimi çıxış edir".

AZƏRBAYCAN QAZINI ALAN ÖLKƏLƏRİN SAYI 8-Ə ÇATIB"

Gürcüstanla Azərbaycanı Bakı-Supsa, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və TRASEKA kimi qlobal enerji, neqliyyat-kommunikasiya layihələri birləşdirir. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yoluğun fəaliyyətinin bir çox ölkələr üçün cəlbedici olacağını bildirən Cənab Prezident neqliyyat sahəsində yaradılan ve yaradılacaq infrastrukturun bir çox ölkələr üçün əvəz olunmaz neqliyyat imkanları açacağına diqqət çəkib. "Xüsusiət Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yoluğun artıq bir-iki aydan sonra genişləndirilmiş formada fəaliyyətə başlaması hesab edirəm ki, böyük nailiyyətlərdən biridir". Bir-iki aya bu dəmir yoluğun ötürmə qabiliyyətinin bir milyon tondan beş milyon tona çatdırılacağının xatırladan dövlətimizin başçısı qeyd edib. Əlbətə ki, Azərbaycan öz enerji

resurslarının Avropa bazarlarına çatdırılmasında, eyni zamanda, Şərqi Qərbi gəden yüklerin daşınmasında Gürcüstan mühüm tranzit rol oynayır. Azərbaycan qazı Gürcüstan vasitəsilə bir neçə ölkəyə ixrac edilir. "Ümumiyyətə, Azərbaycan qazını alan ölkələrin sayı 8-ə çatıb və bu, son deyil. Yaxın gələcəkdə bu ölkələrin sayı artacaq. Azərbaycanın enerji resurslarına olan tələbat ildən-ile artır və artacaq", - deyə dövlətimizin başçısı əlavə edib. Energetika sahəsində bu gün bizi birləşdirən ənənəvi sahələrdən başqa "Yaşıl enerji dəhlizi" layihəsidir. Burada da Gürcüstan və Azərbaycan – iki qardaş ölkə Avropa ölkələri ilə six əməkdaşlıq edir.

"HEC BIR ÖLKƏNİN SUVEREN ƏRAZİSİ ZOR GÜCÜ İLƏ DƏYİŞDIRİLƏ BİLMƏZ"

Göründüyü kimi, bütün sahələrdə uğurlu əlaqələr böyük layihələrin reallaşmasına səbəb olur və iki dövlət arasında olan dostluğun təməlini daha da möhkəmləndirir. "Biz bütün dövrlərdə bir-birimizin suverenliyini, erazi bütövlüyünü, sərhədlerin toxunulmazlığını dəstəkləyən açıqlamalar vermişik, müvafiq beynəlxalq teşkilatlarda səsverme zamanı bir-birimizi dəstəkləmişik, bundan sonra da bu dəstək davam edəcək. Həc bir ölkənin suveren ərazisi zor gücü ilə dəyişdirile bilməz. Beynəlxalq hüququn normaları

hər bir ölkə üçün əsas olmalıdır və burada hec bir ayrı-seçkilik ola bilməz" – deyə Cənab Prezident bildirib. "Tərəfdəşligimiz mükəmməl səviyyədədir." Bunu Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze Martin 16-da Prezident İlham Əliyev ilə tekbətek görüşdən sonra mətbuata bəyanatında deyib.

Potensialın hər zaman olduğunu bildirən Baş nazir qeyd edib: "Biz bundan sonra da bu dostluğu, əməkdaşlığı və tərəfdəşliği derinləşdirmek üçün əlimizdən geləni edəcəyik. Ölkələrimiz arasında tərəfdəşlik və dostluq qlobal kontekstdə də olduqca vacibdir."

Sühl məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilməli olduğunu, Gürcüstanın regionda sabitliyə maksimum dərəcədə töhfə verməyə çalışdığını və bunu gələcəkdə də davam etdirəcəklərini vurğulayan Baş nazir həmcinin bildirib: "Bizim birlikdə təməlini qoymuşuz bir sıra layihələr var və onlar strateji əhəmiyyət daşıyır. Gələcək üçün çox böyük planlarımız var".

Əlbətə ki, ölkələrimiz arasında əlaqələrin və əməkdaşlığın inkişaf dinamikası onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri gələcəkdə daha da genişlənəcək və yeni sahələri əhatə edəcəkdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Yeni Azərbaycan Partiyasının idarə Heyətinin iclası keçirilib

Martin 18-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) idarə Heyətinin video-konfrans formatında iclası keçirilib. İclasda çıkış edən YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov mühüm nəfiyyətlərə zəngin olan 2023-cü ilin Azərbaycanın tarixinə qızıl həflərlə yazıldığı-nı qeyd edib.

Ötən ilin sentyabrında Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən həyata keçirilmiş antiterrör tedbirləri neticesində ölkəmiz suverenliyi və konstitusiya quruluşun tam bərpa olunduğunu diqqətə çatdırıb Tahir Budaqov bildirib ki, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev 44 günlük Vətən müharibəsində eldə

edilmiş böyük Zəfərdən sonra baş tutmuş YAP-in VII qurultayında Azərbaycanın inkişafında yeni tarixi mərhələnin başlanmasının anonsunu vermiş və partyanın qarşısında yeni dövər uyğun addımların atılması vəzifəsini qoymuşdu. Qurultayda YAP-in yeni Nizamnamesinin qəbul olunduğunu, daha sonra isə partyanın yeni Programının hazırlanaraq idarə Heyətinin qərarı ile təsdiq edildiyini xatırladan YAP Sədrinin müavini qurultaydan keçən müddət ərzində partyanın həyatında çox önemli hadisələrin baş verdiyini diqqətə çatdırıb. O, Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunmasının 30 illiyi ilə bağlı 2022-ci ilde ölkə miqyasında və beynəlxalq müstəvidə silsilə tədbirlərin reallaşdırıldığını, ötən il isə xalq-

mızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, Yeni Azərbaycan Partiyasının qurucusu Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyi münasibətilə partyanın Tədbirlər Planının mütəşəkkil qay-

dada icra edildiyini xüsusilə vurgulayıb.

2024-cü ilin ölkəmizin gələcəyi üçün mühüm ictimai-siyasi hadisə - növbədənkarən Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkiləri ilə başlığı qeyd edən Tahir

Budaqov cənab İlham Əliyevin xalqımızın mütləq eksəriyyətinin dəstəyi ilə yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçiləcəsinin dövlət başçısının ötən 20 il ərzində respublikamız möhtəşəm uğurlar və qələbələr qazandıran məqsədyönlü siyasetinin qanuna uyğun nəticəsi olduğunu söyləib. O, ölkəmizin bundan sonra da Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixi zəfərlərə imza atacağına eminliyini ifadə edib.

Sonra iclasın gündəliyi barədə məlumat verilib. İclasın müzakirəsinə Yeni Azərbaycan Partiyasının 2023-cü il üzrə maliyyə hesabatının təsdiq edilməsi və cari məsələlər çıxarılib.

Müzakirələr zamanı YAP idarə Heyətinin üzvləri Hikmet Məmmədov, Anar İsgəndərov və Elmar Qasımov, YAP Təftiş Komissiyasının sədri Sevinc Hüseynova və Auditorlar Palatasının nümayəndəsi Elza Süleymanova çıxış edərək maliyyə hesabatının şəffaf və mükəmməl səviyyədə hazırlanmışlığını vurğulayıblar. Sonra 2023-cü il üzrə maliyyə hesabatı idarə Heyətinin üzvləri tərəfindən təsdiq olunub. YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov qanunvericiliyə uyğun olaraq maliyyə hesabatının auditor rəyi ilə birlikdə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim ediləcəyini diqqətə çatdırıb. Daha sonra cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb.

Yekunda YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri iclas iştirakçılarını qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətli təbrik edib, onlara möhökəm cansağlığı və işlərində uğurlar arzulayıb.

Novruz bayramı, azərbaycanlıların ən eñiz bayramıdır. Xalqımızın milli-mənəvi irlərini özündə təcəssüm etdirən

Novruz yeni günün, yeni arzuların, milli ruh və duyğuların bayramıdır. Novruz fəlsəfəsi cəmiyyətdaxili münasibətləri tənzimləyən, insanlar arasında səmimiyyəti, dialoqu öne çəkən yüksək dəyərləri ehtiva edir. Hər il müsəlman dünyasının həvəsle qarşılığı və yola saldığı Novruz bayramı xalqın tarixi kökünü, adət-ənənələrini özündə yaşadır. Novruz sözünün etimologiyasına diqqət etsək, görək ki, bu sözün həqiqi menası yeni günün başlanması deməkdir. Bayramın qeyd olunmasına qədər, bildiyimiz kimi, dünyanın və insanın yaranması ilə bağlı müqəddəsləşdirilmiş su, od, yel və torpaq çərşənbələri qeyd olunurdu. Xalqın erkən düşüncəsində yaratdığı çərşənbələrlə bağlı ayin və eti-qadları, adət-ənənələri yaşatmaq hər kesin mənəvi dünəyinə tələbatından irəli gelir. Novruz bayramı təbiətə bağlı su, od, torpaq, yel ilə bağlı dörd əsas arxaik xüsusiyyətləri özündə saxlamaqla yanaşı, cəmiyyətdə humanist insani münasibətlərin məntiqini ifade edən bəşəriliyile seçilir. Novruzaqədərki yaxın 4 həftənin 2-ci günlərini-çərşənbələri ulularımız Su, Od, Yel və Torpaq Çərşənbəsi adlandırmışlar. Bu dörd çərşənbənin qeyd olunmasının arxasında böyük həqiqətlər dayanır. Bu gün qeyd etdiyimiz xalq arasında torpaq çərşənbəsi "İlaxır Çərşənbə", "Yer Çərşənbəsi", "Çərşənbə-Suri" kimi de adlanan sonuncu çərşənbəmizi qeyd edirik. Torpaq çərşənbəsində torpağa istilik gəlir və bütün təbiet oyanmağa

Təbiəti oyadan İLAXIR CƏRSƏNBƏ

başlayır, otlar cucerir, ağaclar tumurcuqlayır ki, bu da baharin gelişində xəbər verir. Torpaq çərşənbəsi torpağın oyanmasının mifik kökləri etibarilə dirilə, canlanma anlayışı ilə elaqədardır. Dörd ünsürdən sonuncunun oyanması ilə Sel, Atəş, Yel və Torpaq daha böyük güc alır. İnsanlar yoxsulluq və qılıqlan, çətinlik və məhrumiyyətdən xilas olurlar. Axır Çərşənbə mərasim, ayin, etiqad, oyun və şənliklərə daha çox zəngindir. Bu çərşənbədə əvvəlki çərşənbələrdə icra olunan bütün ayınlar kültəvi xalq şənlikləri ilə qeyd olunur. Şənliklər sübh tezden suya tapınma ayını ilə başlanır. Adamlar su üstünə çıxıb, su üstündən atdanaraq, dərdini, arzusunu suya danışır, ondan imdad diləyirlər. Gün ərzində müxtəlif ayınlar keçirilir. Axır Çərşənbənin axşamı şənliklər dənədə güclənir. İnsanlar tonqalın üstündən atılıb ağrı-acılarının oda

tökülməsini arzu edirlər: "ağırlığım, qadam-balam tonqalda yansın". Burada məqsəd qışdan qalan dərđin, ağrı-acının adamın canından çıxması, insanın sağlam ruhla, saf qələble bayrama qovuşmaq isteyir. Qulaq falına çıxməq, qapılara kise ve papaq atmaq bu bayramın tərkib hissələridir. Küsüllüləri barişdarmaq, xəstelərə bas çəkmək, körpələrə yeni libas almaq da bu bayrama aid xüsusiyyətlərdəndir. Torpaq Çərşənbəsinə həm də Niyyət, Dilək Çərşənbəsi deyilir. İnanca görə, həmin gün ürkəkdə tutulan xoş dilek-lərin hamısı hasil olur. Həmin gün mütləq xoş sözər danışılmalıdır. Axı kimse qulaq falına çıxıb, qapıya gele bilər. Çərşənbə axşamı ailədə könül açan sözər danışar, dava-dalaş etməzler ki, qulaq falına çıxan şəxs xoşagelməz ifadələr eşitməsin və evlərinə şəhərəvəh-ruhiyə ilə qayıtsın. Süfrənin əsas bəzəyi aləvan boyadılmış şadlıq rəmzi olan

humurta bir də baharın gelişini eks etdirən Səmənidir. Novruz bayramı azərbaycanlıları Vətəne, ata-baba yurdaları Azərbaycana, milli köklərə daha sıx bağlayır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli-mənəvi dəyərlər, mütərəqqi adət-ənənələr cəmiyyətdə daha möhkəm əsaslarla intişar tapır, bu sıradan da xalqın milli bayramı olan Novruz yüksək səviyyədə qeyd edilir.

'VAXT VAR İDİ Kİ, BU BAYRAM BƏZİ SƏBƏBLƏRDƏN QADAĞAN OLUNMUSDU'

Bütün həyatını Azərbaycan xalqının rifahına və cückəlnəsine sərf etmiş Ümummilli Liderimiz, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə xalqımızın yaddaşında özüne yuva qurmuş Novruz bayramı milli-mənəvi xüsusiyyətləri və dəyərləri özündə eks etdirmək, dövlət səviyyəsində qeyd edilmiş, bununla da imperiya-nın sərt qadağalarına baxmayaq, milli bayramımız qorunaraq, nəsil-lərdən-nəsillərə ötürülməkə saxlanılmışdır. "Vaxt var idi ki, bu bayram bəzə səbəblərdən qadağan olunmuşdu. Ancaq həmin onillikləri biz hamımız bir yerde yaşamışq və hamımız da bilirik ki, heç kim bu qadağaya fikir verməyibdir və öz bayramını edibdir. Bu bayram elə bayramdır ki, özünün maddi vəziyyətində asılı olmayıaraq hər bir

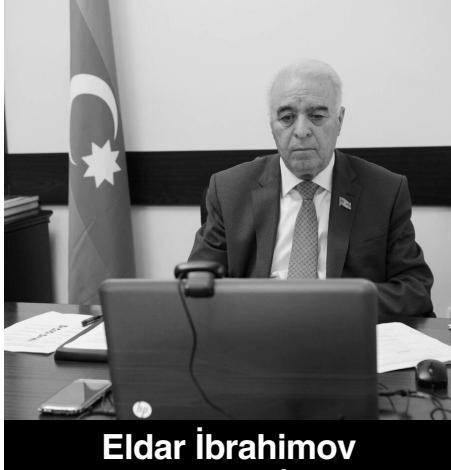
insan - zəngin adam da, orta yaşay-yan da, ləp kasib şəraitdə yaşıyan insan da onu bayram edir. O illər ki, bizim bu ümumxalq bayramının keçirilməsinə imkan yox idi, hər kəsin evində mütləq səməni də, rənglənmiş yumurtalar da, plov da var idi. Ən azı bu idi, hər kəs bunu edə bilirdi", - deyə Ulu Öndər qeyd edib.

TONQALLAR FÜZULİDƏ, ZƏNGİLANDA, LAÇINDA QALANIR

Bu gün sevindirici və qururverici bir haldir ki, xalqımız Novruz bayramını işğaldən azad olunan ərazilərimizdə, əzəli torpaqlarımızda qeyd edirik. "Gün o gün olacaq ki, Novruz bayramını bir dəfə Şuşada, o biri il Laçında, o biri il Kelbəcərdə, Ağdamda, Füzulidə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Qubadlıda keçirəcəyik. Əminəm ki, belə də olacaqdır. Mən buna inanıram və bu inamla yaşıyiram, bu inamla işləyirəm və bu inamla da Azərbaycan xalqına rəhbərlik edirəm", - deyə Ulu Öndər bildirmişdir. Artıq Ulu Öndər Heydər Əliyevin söylədiyi fikirlər bir həqiqətə çevrildi. Tonqallarımız əzəli torpaqlarımızda qalanır, el-obamız bayramı qasılayır. Qəlbələrdə sevgi, torpaqda atəş yaşanır. İllərdə arzuladığımız və böyük məsləkime qovuşduğumuz torpaqlarımızın işğaldən azad olunduğu torpaqlarımızda çərşənbəmizi qeyd edirik. Oyanan torpaq bütün xalqımıza razi bərəkət getirsin! İlaxır çərşənbəniz mübarək!

Zümrüd BAYRAMOVA

Böyük iqtisadi güce malik Azərbaycan bir sıra regional və beynəlxalq layihələrin icrasında aparıcı rola malik dövlət olaraq tanınıb. Bu baxımdan dünyanın eksər ölkələri Azərbaycanla iki tərəflü əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasında və birgə layihələrin icrasına can atırlar. Aparılan müdərik və ağıllı xarici siyaset müstəqil dövlətimizin milli mənafelərinə hörmətlə yanaşan nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar və xarici dövlətlərlə əlaqələrinin daha da genişləndirilməsinə yeni-yeni tövfələr verir. Ölkəmizin BMT, Avropa İttifaqı, NATO, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər

**Eldar İbrahimov
Milli Məclisin İntizam
Komissiyasının sədri, YAP
İdarə Heyətinin üzvü**

nüfuzlu qurumlarla əməkdaşlığı strateji prioritet kimi müəyyənləşdirib. Azərbaycan hazırda bir sıra beynəlxalq qurumlarda təmsil olunmaqla həm də prinsipial qərarların qəbulunda əhəmiyyətli rola malik dövlət kimi tanınır. Ölkəmizin beynəlxalq aləm də böyük hörmət və nüfuza malik olmasının nəticəsidir ki, bir sıra beynəlxalq tədbirlərin ölkəmizdə keçirilməsinə maraq artıb. Bu baxımdan elə bir ay olmur ki, hansısa beynəlxalq nüfuza malik seminarın, toplantıının, konfransın Azərbaycanda keçirilməsi hali olmasın. Davamlı xarakter daşıyan bu kimi tədbirlərin ölkəmiz də keçirilməsi həm də Azərbaycanın sabitlik adası olmasından irəli gəlir. Martin 14-də Bakıda "Parçalanmış dünyadan bərpası" mövzusunda XI Qlobal Bakı Forumunun keçirilməsi də ölkəmizin dünya miqyasında artan nüfuzundan irəli gəlir. Hər il forma olan maraq artır. Əger ötən il Martin 9-da "Dünya bu gün: Çağırışlar və ümidi" mövzusunda keçirilən X Qlobal Bakı Forumunda ümumilikdə 61 ölkədən 360-dək nümayəndə iştirak etmişdi, bu il "Parçalanmış dünyadan bərpası" mövzusuna həsr olunan XI Qlobal Bakı Forumuna bir çox ölkələrin, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri qatılıblar. Forumda 68 ölkədən 400-dən çox qonaq iştirak edib. Qonaqların arasında 40-dan çox hazırkı və sabiq dövlət və hökumət başçıları var. Bu, həqiqətən də Forumun neheng intellektual potensialına dəlalət edir.

Qlobal Bakı Forumu beynəlxalq aləmdə kifayət qədər nüfuz qazanmış mötəbər tədbirlərdən biridir

XI Qlobal Bakı Forumunda mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir sıra məsələlər müzakire edildi. Belə ki, hazırda bütün dünyanın diqqət mərkəzində olan COP28-in nəticələri və COP29-a hazırlıq məqsədilə global müzakirələr, yeni dünya nizam-

mına tehdid yaradan amiller, o cumleden təhlükəsizlik məsəlesi və sülhün temin olunması üçün perspektivlər, parçalanmış dünyada dayanıqlılığın qurulması forum iştirakçılarının müzakirə etdiyi məsələlərdən oldu. Bununla yanaşı, dünyani sarsıdan münaqışələr, meqatəhdidlər, həmçinin iqlim, qida və nüvə tehlükəsizliyi, qlobal idarəetməde hərbi və iqtisadi ittifaqların rolu, regional perspektivlər, Avropa İttifaqı və onun qonşuları ilə münasibətlər, gənclər siyaseti, qlobal çağırışlara qarşı davamlılığı artırmağın yolları kimi məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparıldı. Nəzərə almaq lazımdır ki, Qlobal

Bakı Forumu artıq beynəlxalq aləmdə kifayət qədər nüfuz qazanmış mötəber tədbirlərdən biridir. Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin himayəsi altında ve Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə 2013-cü ildən bəri keçirilən bu tədbir artıq Davos Forumu, Münxen Tehlükəsizlik Konfransı kimi müasir dünyamızın aktual problemlərinin müzakirə olunduğu, perspektivi müəyyən edən ideyaların yarandığı və təşəbbüslerin irəli sürüldüyü, gələcəyə nəzər salmağa imkan verən beynəlxalq diskussiya platforması statusu qazanıb. Qlobal Bakı Forumu müstəvisində aparılan müzakirələr, irəli sürülen təsəbbüsler dinlərar-

si dialoq, miqrasiya, multikulturalizm və inteqrasiya, eneryi təhlükəsizliyi kimi məsələləri daim gündəmdə saxlamağa, bu sahələrdə çətinliklərin aradan qaldırılması ilə əlaqədar qlobal əhəmiyyətə malik qərarların qəbuluna da mühüm töhfə verib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin XI Qlobal Bakı Forumunda çıxışı dünya mətbuatının manjet mövzusuna çevrilib. Əksər aparıcı televiziyalar Prezident İlham Əliyevin çıxışı etrafında tanınmış siyasi şərhçilərin iştirakı ilə müzakirələr qurur. Prezident İlham Əliyev "Parçalanmış dünyanın bərpası" mövzusunda XI Qlobal Bakı Forumunda çıxışı zamanı bir sira mələlərə diqqət çəkməkə yanaşı Fransanın Afrikada apardığı müstəmləkə siyasetindən, Ermənistani silahlandırmasından, Azərbaycana qarşı olan qərəzliliklərindən və digər demokratik dünyadan hədəflərinə zidd fəaliyyətindən danışır.

**"Azərbaycan şairi
Nətəvanın heykəli vandalizmə
məruz qaldı"**

1990-ci illerin əvvəllərində Fransa ile Azərbaycan arasında münasibətlərin müsbət istiqamətdə inkişaf etdiyini xatırladan Prezident İlham Əliyev Fransa hökumətinin ikinci Qarabağ müharibəsinə və antiterror eməliyyatlarına reaksiyasının tamamile qeyri-adekvat olduğunu vurğulayıb. Azərbaycan Prezidenti Forum iştirakçılarına, həmçinin beynəlxalq qurumlarda ölkəmizə sanksiya cəhdləri və Fransanın Evian şəhərində Natəvanın heykəline qarşı törədilmiş vandalizm aktları barədə də məlumat verib: "Fransada, Azərbaycanın şəhərlərinin biri ilə qardaşlaşmış Evian şəhərində vandalizm aktı baş verdi. Azərbaycan şairi Natəvanın heykəli vandalizmə məruz qaldı. Vandalizmi dayandırmaqla bağlı bu ölkədəki səfirliyimiz və digər kanallarla Fransa haki-

Dünyanın nəbzi Azərbaycanda döyüñür

XI Qlobal Bakı Forumu beynəlxalq aləmin diqqət mərkəzində oldu

miyyət orqanlarına, Evian şəherinin meriyasına müraciətlər edildi. Çünkü heykəlin belə bükülmüş vəziyyətdə saxlanması və hətta bu boyanın yuyulmasına cəhdin belə edilməməsinin özü vandalizm aktıdır. Bir çox hallarda özünü mənəvi lider kimi qələmə verən Fransa kimi günə kimi qeyri-konstruktiv mövqeyi idi. Dünyanın aparıcı paytaxtlarından bize mütəmadi olaraq göndərilən başqa bir mesaj da var idi ki, münaqişənin hərbi yolla həlli yoxdur. Əgər alternativ işğalla razılaşmaq, bizim beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərimizin təqribən 20 Şurasının digər üzvləri bunu dəstəkləmədi. Daha sonra Avropa İttifaqı çərvəsində Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiqinə bir neçə cəhd edildi. Həmin cəhdlər də uğursuz oldu. Avropa İttifaqı ölkələrinin eksəriyyəti bunu dəstəkləmədi".

İsləm kimi qələmə verən Fransa kimi bir ölkədə beşə hallar qəbul edilməzdir". Prezident çıxışında qeyd edib ki, "Bu, əslində, onu göstərir ki, biz suverenliyimizi bərpa etdikdən sonra nə ilə üzləmişik. Bu, əslində, iki standartların nümayişidir". Fransanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməyə kömək olmaq üçün Ukraynaya hərbi qüvvələrini gəndərməsi ilə bağlı beyanata toxunan Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, bizim ərazi bütövlüyümüzün bərpasına gəldikdə, onlar Azerbaycanı cəzalandırmağa çalışırlar".

Azerbaycan Prezidenti İlham Əliyev çağırış xarakterli çıxışında bildirdi ki, dünya sürətə dəyişir, yeni qeyri-sabitlik və qarşılurma ocaqları meydana çıxır: "Geosiyasi dəyişikliklər baş verir. Ona görə də qlobal əhəmiyyət kəsb edən məsələlərin həlli üçün bu gün dünyanın həqiqətən də Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin üzvlərinin və iştirakçılarının təcrübəsinə, biliyinə, onların dövlət, hökumət başçıları və xarici işlər nazirləri kimi təcrübəsinə ehtiyacı var".

"Sülhə nail olmaq üçün bəzən hərbi variantdan"

Şəhərin ərazi bütövlüyünün təcərisi əsasında ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün hərbi variantdan istifadə etmək mövcudluğunu ilə razılışmaqdırsa, bu, bizim razılışa bileyəcəyimiz məsələ deyil. Əfsuslar olsun ki, münaqışının sülh yolu ilə həllini tapmaq istiqamətində bütün cəhdlerimiz uğursuz oldu. Beləliklə, münaqışının hərbi-siyasi yolla həlli faktiki olaraq göstərir ki, sülhə nail olmaq üçün bəzən hərbi variantdan istifadə edilmelidir. İndi biz Ermənistanda heç vaxt olmadığımız qədər sülhə yaxınıq. Cənubi Qafqazın müstəqillik tarixində heç vaxt sülh bu qədər yaxın olmayıb. Bu, ikinci Qarabağ müharibəsinin nəticəsidir. Son 3-4 il ərzində Azerbaycanda baş verənlər təkçə lokal xarakter daşıyan bir məsələ deyil. Bunun artıq çox müsbət təsiri var və söhbət təkçə Cənubi Qafqazdağı vəziyyətdən getmir. Bu, həll olunmayan kimi görünən münaqışların həlli üçün bir model olaraq istifadə edilə bilər. Beynəlxalq hüququn normaları bizim tərəfimizdə idi, Azerbaycan qeyri-qanuni işgala, etnik təmizləməyə və soyqırımına məruz qalmışdı. Biz ədaləti və beynəlxalq hüququ özümüz bərpa etdik. Bize heç kəs kömək etmedi, biz bunu özümüz etdik".

XI Qlobal Bakı Forumunda COP29-a hazırlıq məqsədilə aparılan müzakirələr əhəmiyyəti ilə seçildi. "Həyatda qalmayıımız maliyyələşdirmək: İqlim ədaləti", "Yaxşı sözlərdən yaxşı hərəkətlərə keçmək: COP29 üçün hansı məqsədlər qoymaq olar" və digər mövzular da aparılan panel iclaslarında Bakıda baş tutacaq COP29 konfransının uğurlu müzakirələr və qərarların qəbulu ilə yadda qalacağı vurğulandı. BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 26-ci sessiyasının (COP26) prezidenti Ser Alok Sharma realıqlara əsaslanaraq vurğuladı ki, iqlim dəyişmələri bizə təsir etməkdədir: "Ölkələr bir araya gələrək sərhəd tanımadan birlikdə işləməlidir. Bizim əlimizdə texnologiya var, amma vəsait kifayət qədər deyil. "COP29-un əsas çətinliklərindən biri də vəsaitlərin cəlb edilməsidir. Bunu etmek üçün biz çox çətin vəziyyətə keçid alacaq. Azerbaycanda keçiriləcək COP29 tarixi olacaq. Hər bir COP müəyyən bir bünövşədir. COP29 bizim üçün vacibdir. Azerbaycan tələvətli

Azərbaycan Prezident İlham Əliyev Forumda çıkışında 30 il erməni işğalı altında olmuş torpaqlarımızın azad edilməsi məsləhsində danışarkən haqlı şəkil də qeyd etdi ki, uzun illər ərzində münaqişənin sülh yolu ilə həllini tapmaq üçün fealiyyət göstəriləsə də, neticəsi olmayıb: "Uzun illər ərzində, o cümlədən ikinci Qaraabağ müharibəsi baş verdi, lakin illər boyunca əsas istifadə edilməlidir".

Yenilmez Sərkərdə, Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, iqtisadi inkişafımız, maliyyə imkanlarımız, müdafiə potensialımız, hərbi qulluqçularımızın təlimi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, ATƏT, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ve bütün digər aparıcı beynəlxalq təşkilatlar tərefindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınılması Qələbəmizi mümkün etdi.

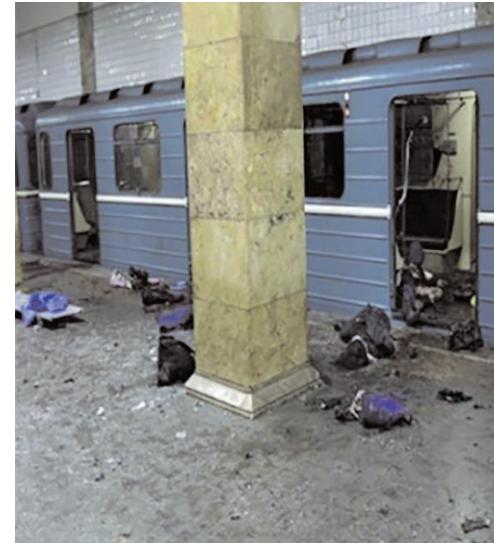
Şəhərin 32-ci əsasçı üzvüstan Fuzuli: "Azərbaycanın təcərrübəsi öhdəliyə malik olacaq". Türkiyənin keçmiş baş naziri, Türk Dövlətləri Təşkilatının Ağsaqqalar Şurasının sedri Binəli Yıldırım isə "Parçalanmış dünyanın bərpası" mövzusunda keçirilən XI Qlobal Bakı Forumunun beşinci panel müzakiresində bildirib ki, ölkələr iqlim dəyişikliyi ilə bağlı məsuliyyəti anlamalıdır: "Əsas sual budur ki, dünyanın daha yaxşı yerə çevrilmesinə kim məsuliyyət daşıyır? Bu

sindən əvvəl hər il ədalətsizlik, işgal, beynəlxalq hüququn pozulması, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə əməl olunmaması barədə danışındıq və bu baredə danışmağa davam edirdik, çünkü bu məsələnin beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzində olmasını isteyirdik. Münaqişənin niyə sülh yolu ilə həll olunmamasının əsas səbəbi Ermənistən hökumətlərinin 1990-ci illərin əvvellərindən başlayaraq bu eidi.

Prezident İlham Əliyev məzmunlu, diqqətçəkən çıxışında onu da vurğuladı ki, Fransa hökumətinin ikinci Qarabağ müharibəsinə ve antiterror əməliyyatına münasibəti tamamilə qeyri-adekvat oldu. Onlar tərəfindən bu məsələlərin BMT Təhlükəsizlik Şurasına çıxarılmasına və Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsinə beş dəfə cəhd edilib. Beş cəhdin hər biri uğursuz oldu, çünkü Təhlükəsizlik sinə kırı məsuliyyət daşıyır? Bu məsələ, o cümlədən karbon tullantılarının azaldılmasında bütün ölkələrin üzərinə məsuliyyət düşür. İqlim dəyişikliyinin ciddi nticələri ola bilər. Bununla bağlı beynəlxalq standartlara uyğun addımlar atılmalıdır”.

Bir sözə görünən ondan ibarətdir ki, XI Qlobal Bakı Forumu dünyanın bir sıra sıra problemlərinin və qayğılarının aradan qaldırmasında əhəmiyyətli mövzuların müzakirəsi ilə yadda qaldı.

Terror təşkilatlarının törendikləri vandal aktları

Terrorçuluq cinayətkarlığın ən təhlükəli formalarından biridir. Terrorizm siyasi, dini, ideoloji, iqtisadi məqsədlərə çatmaq üçün qeyri-qanuni zorun, gücün, hədənin tətbiq olunması formasıdır. Azərbaycan xalqı 200 il ərzində erməni millətçi şovistlərinin davamlı olaraq etnik təmizləmə, ağlışımaz terror aktlarına və soyqırımı siyasetinə məruz qalmış, günahsız insanlar, qocalar, uşaqlar, hətta, hamile qadınlar insanlığa sığmayan amansızlıqla, qəddarlıqla qətlə yetirilmişdir.

Təessüf ki, hələ də nüfuzlu beynəlxalq qurumlar və qüdrətli dövlətlər erməni terror təşkilatlarının törendikləri vandal aktlara ciddi münasibet bildirməmiş, terrorizme qarşı mübarizədə həmrəylik nümayiş etdirməmişlər.

Dünyanın ən tanınmış terror təşkilatları sırasında Ermənistən ASALA terror təşkilatının da yer aldığı hamiya bəlliidir. ASALA, MAQ, "Erməni İttifaqı", "Erməni Azadlıq Cəbhəsi" terror təşkilatları ilə yanaşı, "Armenakan", "Hnəçak", "Daşnakstut" partiyalarının da programının əsasını terrorizm, terror üsulları təşkil edir. XIX əsrin sonları və XX əsrde bu və digər erməni terror təşkilatları Azərbaycanda və Türkiyədə dəhşətli terror aktları törməmiş, on minlərlə günahsız insan xüsusi amansızlıqla qətlə yetirmiş və ya ömürlük şikət qalmalarına səbəb olmuşlar.

14 NƏFƏR HƏLAK OLUR, 49 NƏFƏR YARALANIR

Tarixin müxtəlif dönmələrində Azərbaycan xalqı terror aktlarının, vəhşiliklərin, soyqırımların acı nəticələrini yaşamışdır. Bunlardan biri də 1994-cü il martın 19-da erməni xüsusi xidmet orqanlarının təşkilatlığı ilə Bakı Metropoliteninin "20 Yanvar" stansiyasında törədilən terror aktıdır ki, artıq həmin tarixdən 30 il ötür. Terror nəticəsində, 14 nəfər həlak olub, 49 nəfər yaralanıb. Həlak olanların arasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Rəfiq Babayev də var idi.

Məhkəmə sübut edib ki, 19 mart saat 13:00-de "20 Yanvar" metrostansiyasında saat mexanizmi ilə təchiz edilmiş əldədüzələmə partlayıcı qurğu qatarın ilk vəqonunda, qatar dayanarkən partlayır. Terror aksiyası

aylarında 30 nəfər milliyyətcə ləzgi olan Azərbaycan vətəndaşı Ermənistən Nairi rayonunun Lusakert qəsəbəsində yerləşən telim-məşq bazasında xüsusi terror-təxribat hazırlığı keçib. İstintaq zamanı müəyyənənəşdirilib ki, təxribatçılar təlimata uyğun olaraq, "20 Yanvar" stansiyası ilə yanaşı, Bakının "Nizami" kinoteatrında, Respublika Sarayında və Bakı Lampa zavodunda da partlayışlar törməyə planlaşdırılıblar.

"20 Yanvar" metrostansiyasında partlayışın törədilməsində ittihad olunan və Ermənistən xüsusi terror-təxribat hazırlığı keçmiş 30 sadvalçı cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib.

Xatırladaq ki, 1994-cü ilin iyul ayının 3-də Bakı metrosunda ikinci terror aktı oldu. Saat 20:30-da "28 May" metrostansiyasından çıxan, "Gənclik" metrostansiyasının platformasına 500 metr qalmış, elektrik qatarını ikinci vəqonunda partlayış baş verir. Partlayışdan sonra qatarda yanğın olur. Terror aktı nəticəsində 13 nəfər həlak olmuş və 58 nəfər isə yaralanmışdır.

DÜŞÜNÜLMÜŞ İNSAN QƏTLİ

Bu ve ya digər erməni terror təşkilatlarının törendikləri terror aktlarına nəzər salsaq, nələrin baş verdiyinin bir daha şahidine çevrilərik: 16 sentyabr 1989-cu ildə "Tbilisi-Bakı" marşrutu ilə hərəkət edən sərnişin avtobusu partladılmış, 5 nəfər həlak olmuş, 25 nəfər yaralanmışdır. 18 fevral 1990-ci

ilde Yevlax-Laçın yolunun 105-ci km-də "Şuşa-Bakı" marşrutu ilə hərəkət edən avtobus partladılmış, çoxlu insan tələfati olmuşdur. 11 iyul 1990-ci ildə "Tərtər-Kəlbəcər" sərnişin avtobusu partladılmış, dinc əhalisi olan maşın karvanına qarşı terror aksiyası keçirilmiş, nəticədə, 14 nəfər qətlə yetirilmiş, 35 nəfər yaralanmışdır. 10 avqust 1990-ci ildə "Tbilisi-Ağdam" marşrutu ilə hərəkət edən sərnişin

davam etmemidir.

Bəzi mütəxəssislər terroru yeni bir siyasi sistemin qurulmasına dəstək olmaq üçün inqilabi hərəkatlara fokuslanan təhlükəli bir fəaliyyət növü kimi təqdim edirlər. Mənbələrdə göstərilir ki, İsrail tədqiqatçıları Netanyahu da qəsdən və sistematiq şəkildə günahsız insanları öldürmek, xəsarət yetirmek və hədələməklə terrorun dünyadakı ən qorxunc insan fəaliyyəti olduğunu vurğulayırlar.

autobusu partladılmış, 20 nəfər həlak olmuş, 30 nəfər yaralanmışdır. Cinayətin təşkilatçıları A.Avanesyan və M.Tatevosyan cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuşlar. 30 noyabr 1990-ci ildə Xankəndi aeroporto yaxınlığında sərnişin avtobusu partladılmış, 2 nəfər həlak olmuş, 11 nəfər yaralanmışdır. Bu terror aktlarını sadaladıqca bitmir. Hər biri neçe-neçe insan ölümənə səbəb olub.

Bəli, terror-düşünləmiş insan qətlidir. İnsanların qəsdən məhv edilmesi cəhdidir ki, bütün bu və ya digər hadisələri töredənlər də, məhz ermənilərdir, erməni terrorunun izləridir.

Cox təessüfləndirici haldır ki, dönyanın inkişaf etmiş bir dövründə terrorizmin acı nəticələrini yaşayırıq. Xatırladaq ki, Azərbaycan, türk diplomatları zaman-zaman bu terror aktları ilə rastlaşmışlar. Təkcə 1973-1984-cü illərdə xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən türk diplomatları və ailələri erməni terror təşkilatları tərəfindən genişmiqyaslı hücumlara məruz qalıblar. Məqsədli və amansızcasına töredilən 90 terror aktı nəticəsində 41 türk diplomat və ailə üzvü şəhid olub. Türkiye diplomatiyası XX əsrin sonundan ən çox sayıda və ağır nəticələr verən terror aktları ilə üz-üzə qalıb. Təessüf ki, türk diplomatlarına qarşı bu bəşəri cinayətləri töredən erməni terrorçuların eksəriyyəti sonralar müxtəlif bəhanelərlə həbsdən azad edilənlər. Daha bir təessüfləndirici meqam isə Ermənistən həmin terrorçuları qəhrəmanlaşdıraraq terrora dəstək verməkdə

BEYNƏLXALQ HÜQUQUN BÜTÜN NORMALARIN KOBUD ŞƏKİLDƏ POZULMASI

Bildiyimiz kimi, Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə qarşı silahlı hücum oldu. Bu hücum beynəlxalq hüququn bütün normalarının kobud şəkildə pozulması deməkdir. Belə ki, 1961-ci il aprelin 18-də qəbul olunmuş diplomatik elaqələr haqqında Vyana Konvensiyasında müəyyən edilmiş müdafiələrə əsasən, Azərbaycan Respublikasının səfirliyinin binasının və akkreditə olmuş əməkdaşlarının təhlükəsizliyini təmin etmək məhz İran dövlətinin də üzərinə düşən öhdəlikdir. Bu hadisə isə İranın terroru dəstəklədiyini nümayiş etdirmiş oldu. Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə edilən hücum BMT, NATO, Avropa İttifaqı, Türk Dövlətləri Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qınanmışdır. Eyni zamanda, 60-dan çox ölkənin dövlət başçıları, xarici işlər nazirləri və səfirləri tərəfindən bu silahlı hücum terror aktı kimi pislənmişdir. Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə edilən terror hücumu BMT-nin 77-ci Baş Assambleyasının prezidenti Çaba Koroş tərəfindən də pislənildi. Bunu BMT-nin mətbuat katibi Stefan Dijjarik gündəlik brifinqdə jurnalistin sualını cavablandırırkən bildirmişdi.

Terrorizm müasir dövrün ən təhlükəli təzahürlərindən biridir və müasir dünya bunun acı nəticələrini hələ də yaşayır. Təbii ki, real həyatda terror aktlarından daha çox günahsız insanlar, dövlət adamları ziyan çəkir və siyasi, etnik, dini və s. zəmində yaranan terrorların şahidi olur.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Türkiyə və Azərbaycan Gürcüstanın şərq və qərbe açılan qapısıdır"

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirinin 9-cu üçtərəfli görüşü keçirilib. Görüşün Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan əlaqələrinə təsiri necə olacaq? SIA mövzu ilə bağlı Ankarada fəaliyyət göstərən Qafqaz Strateji Araşdırımlar Mərkəzinin (KAFKASSAM) sədri, politoloq Hasan Oktay və politoloq Oqtay Qasimovun fikrini öyrənib.

Hasan Oktayın sözlərinə görə, Gürcüstan Azərbaycanla Türkiye arasında çox mühüm kecid nöqtəsindədir: "Türkiyə və Azərbaycan Gürcüstanın şərq və qərbe açılan qapısıdır. Ermənistanın mövcud faktiki vəziyyəti Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərində Gürcüstanın əhəmiyyətini günü-gündən artırır. Gürcüstanın son 30 ildə görüyü işlər baxımından böyük dəyər kəsb etdiyi üçün danışıqlar süretlənib. Cənubi Qafqaz ciddi şəkilde müharibə və ya sülh arasında ilışib qalıb. Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan üçlüyü sayəsində sülh əldə olunarsa, rəsmi İrəvanla tam razılıq əldə olunarsa, bölgəyə sabitlik və təhlükəsizlik gələcək".

Oqtay Qasimov bildirib ki, Azərbaycan və Türkiyə dost, qardaş və müttefiq ölkələrdir. O cümlədən Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstanın illərdir davam edən əməkdaşlığı var: "Gürcüstan müstəqillik qazanandan

bəri həm Azərbaycan, həm də Türkiyə ilə münasibətlər qurub. Bu üç ölkənin bir çox layihələri var və bunların arasında xüsusilə de neqliyyat-logistika məsələləri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryolu xəttinin çəkilməsi, enerji məsələləri önemlidir. Bildiyimiz kimi Azərbaycan neft və qazı Gürcüstan üzərində keçərək Avropaya və dünyaya çatdırılır. Tərəflərin iqtisadi-mədəni sahədə ciddi əməkdaşlıqları var. Gürcüstan hər iki ölkə ilə strateji tərəfdən kimi çıxış edir. 3 ölkənin hərbiçiləri vaxtaşırı olaraq birgə təlimlər, seminarlar keçirirlər. Bu da hərbi-texniki istiqamətdə əlaqələrin inkişafı deməkdir. Digər tərəfdən Türkiyə cənubi Qafqazın ən yaxın qonşularından və bölgədə stabilşədirici rol oynayan dövlət statusundadır. Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə XİN başçılarının görüşü olduqca əhəmiyyətliidir. Cənubi Qafqaza müdaxile edərək müəyyən gərginlik yaratmaq isteyən dövlətlər var. Onların Gürcüstan üzərində de təsirləri var. Fransa və müəyyən qərb strukturları Gürcüstanın təzyiqlər edir. Xüsusilə də Fransadan Ermenistana göndərilən zirehli maşınların Gürcüstan üzərində daşınması təbii ki, Azərbaycan cəmiyyətində ciddi suallar doğurdu. Düşünürəm ki, bu cür görüşlərdə o məsələlərə de toxunulacaq. Cənubi Qafqaza nüfuz etmek isteyən dövlətlərin qarşısının alınmasında bu üç ölkənin önəmli rolu ola bilər. Burada Türkiyə və Azərbaycanın rolü bəllidir. Gürcüstanın Avropa ilə də six əlaqələri var. Avropa İttifaqı üzvlük namizədliyi alıb. Bu baxımdan Gürcüstana müəyyən təzyiqlər ola bilər".

Rəşid Qarayev

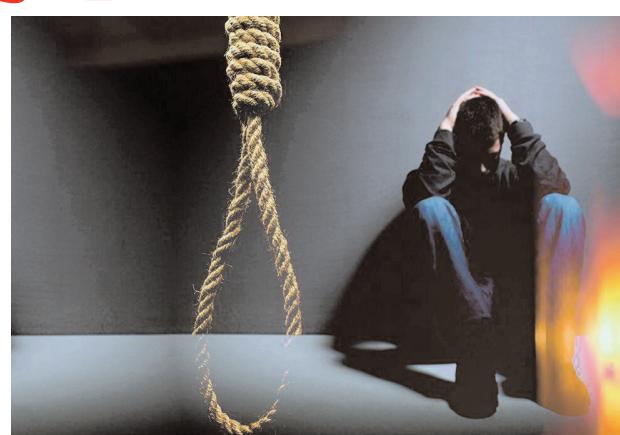
İnsanların intihar etməsi çıkış yoludur?

"Intihar nəticədir, səbəblər araşdırılmalıdır, intiharın qarşısını son ana qədər ala bilmək mümkünündür. Ölkəmizdə intihar statistikasına təsir edən ən böyük faktorlardan biri də intiharın latent səviyyədə getməsidir. Bir çox ailələr surf mentalitet fakturu runa görə intihar faktını gizlədir. Dünyada intihar ölümün 3-cü səbəbidir, Azərbaycanda da bu trendə meyl çoxalır. İntiharın daxili və xarici faktorları mənəvi, psixoloji, mental, sosial, ekoloji, ailə və sair amillərdir". Bu sözləri SIA-ya sosiolog Cavid İmamoğlu deyib.

Sosioloq intiharı ictimai səhiyyə problemi hesab edir: "İntihar etmək dərəcəsində olan insanlara sosial dəstək göstərilmir. Bir çox hallarda intihar etmək istəyən insanlar bizim yanımızda olur, biz onların verdiyi mesajları başa düşmürük. İntihar çarəsizlikdir, qarşidakı problemi idarə edə bilməyən insan stressə düşür, dəstək gözləyir, bu dəstək daxilden və ya kənardan gelməlidir. Bu dəstəyi görməyən insan sonda özünə qəsd etməyi çıkış yolu kimi seçir. İntihar edən üçün ən son anda bir ümidiñ yaranması kifayət edər ki, insanı həyata qaytarın. Bizim cəmiyyətimizdə sosial dəstək çatışır. Bütün müəssisələrdə sosial işçi olmalıdır, onlar başqalarının

görə bilmədiyi məqamları görür, böhranlı halları üzə çıxarıır, prosesə dəstək göstərir. Təessüflər olsun ki, bu məsələ problem hələ də qalır. Bu sosial dəstək faktoru olmadıqca intihar da problem olaraq genişlənir".

Onun sözlərinə görə, 14-24 yaş arası kecid merhəlesi hesab olunur: "Yeni həyat bacarıqları tələb olunan məqamda yeniyetmələrə dəstək verilmədiyi vaxtda çətinlikləri idarə edə bilərlər. Məktəb imtahanları, sevgi, ailə-daxili münəqşələr uşağın özüne qapanmasına, depressiv vəziyyətə düşməsinə səbəb olur. Bu vaxt uşaq özünə təqlid modeli kimi intihar yolunu seçir. Böhran vəziyyətində olan uşaq üçün hər hansı intihar görüntüsü təqlid modelidir. Ona görə də ictimai səhiyyə ilə məşğul olan insanlar ilk növbədə medianın intihar xəbərləri verməsinin yeri və rolü mövzusunda müzakirələr aparırlar. İntihar xəbərləri cəmiyyətdən gizlədilməmelidir, amma bu xəbərlərin verilmə etikası var. Belə mövzuda xəbər və ya müsahibə hazırlananda mütləq psixoloqla məsləhətləşmək

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

lazımdır. Bu işin etikası belədir ki, intihar baş vermiş ailədən müsahibe alınaqsa, mütləq ailə həkiminin, ailə psixoloquunun rəyi nəzəre alınmalıdır. Çünkü ailə artıq böhranlı vəziyyətdədir. Təessüflər olsun ki, bu gün Azərbaycan reallığında intihar təqlid modeli kimi yayılır. Reytinq arxasında qacaq sosial medianın hazırladığı "şok olay", "şok görüntü" başlıqları, intihar edən şəkli, bizim cəmiyyəti böyük bir fəsada salır. ABŞ-da xüsusilə də uşaqlar arasında intihar halları çoxdur. Ümumi proses onu göstərir ki, Azərbaycan reallığında bu gün intiharın yaşı sürətlə yenilənir. Çünkü uşaqlar bu gün qloballaşma təsiri altındadır, dünyada gedən prosesdən kənar qalmırlar".

Ləman Sərraf

Elçin Bayramlı

Regional idarəetməyə keçək, keçməyək?

S on vaxtlar ölkənin inzibati idarəetme sisteminin dəyişdirilməsi ehtimalının yaranması regional idarəetmə ilə bağlı fikirləri yenidən aktuallaşdırıb. Məlum olduğu kimi, bəzi nazirliklər artlı çoxdandır ki, regional idarəetməyə keçiblər. Bununla da nazirliklərin regional idarəələrinə rayon icra başçılarının müdaxiləsinə son qoyulub. 4-5 rayonda bir idarə fəaliyyət göstərir və həmin rayonların əhalisine xidmət göstərir. Idarə hansi rayonda yerleşməsindən asılı olmayaraq rayon icra hakimiyyətinə deyil, birbaşa mərkəzi icra hakimiyyətinə tabe edilir. Bu həm də mərkəzləşdirilmiş idarəetməyə kecid üçün yaxşıdır.

Bu addım dövlət strukturlarının tek millesdirilmesi, dövlət aparatının saxlanma xərclərinin, memur sayının azalmasına yardım etməklə yanaşı, bir sıra digər məsələləri də ortaya çıxarıb. Belə ki, 5 rayonda bir idarənin olmasına vətəndaşlar üçün elave vaxt və xərc itkişinə başa gələ bilər. Çünkü bir rayondan bir sakin hansıa nazirliyin regional idarəesine sənəd almaq və ya vermək məqsədilə getmək üçün 1 və ya 2 rayon keçməlidir. Təxminən 50-100 km məsafə qət etməlidir. Bu isə vətəndaşların elave vaxt və xərc sərf etməsinə getirib çıxara bilər.

Nəzərə alsaq ki, regionlarda əvvəlki kimi ictimai nəqliyyat sistemləri işləmir, onda bu rayonların əhalisi üçün çətinlik yaranacağı demək olar. Belə ki, məsələn, Sovet dövründə rayon mərkəzlərindən əksər kəndlərə avtobus marşrutları işləyirdi, bundan başqa şəhərlərarası avtobuslar da bütün istiqamətlərde var idi. İndi isə şəhərlərarası marşrutlar yalnız ölkənin ana magistralları boyu işləyir, kəndlərdən rayon mərkəzinə isə avtobuslar işləmir. Sakinlər bu yolu taksi ilə getməyə məcburdurlar ki, bu da onlara baha başa gəlir.

Bəzən rayon icra hakimiyyətlərinin də ümumiyyətlə ləğv olunması və regional icra organının yaradılması təklifləri səslənir ki, bunun da mənfi və müsbət tərifləri var. Yuxarıda qeyd olunanlar buna da aiddir.

Regional idarəetme bir çox ölkələrdə tətbiq olunur. Belə ölkələrdə dövlət orqanlarının hər bölge üzrə bir idarəsi olur, bögədəki şəhər, qəsəbə və kəndlərdə isə yerli idarəetme, yeni bələdiyyələr işləyir. Həmin dövlət idarəəri və ya prezidentin bölgə üzrə nümayəndəsi isə işlər ümumi nəzarət edir. Əger bizdə də, bu idarəetme formata keçilsə, təbii olaraq yerli özünüidarəetmənin səviyyəsi artacaq ki, bu da bələdiyyə sisteminin inkişafı deməkdir. Bələdiyyələr seçkili orqanlı və fəaliyyətləri ictimaiyyət üçün tam şəffaf və açıq olur. İcmalar istənilən vaxt bələdiyyələrin fəaliyyətinə nəzarət edir, təkliflər verir, təşəbbüsler göstərir və məsələlərin həllində iştirak edirlər. Bələdiyyə vergilərin yiğilması, xərclənməsi haqda mütəmadi hesabatlar verir.

Bunun nəticəsində dövlətin yükü azalır və əhalinin idarəetmədə rolü artır. Bu sistem əksər ölkələrdə çox effektli şəkildə işləyir. Azərbaycanda da bu istiqamətdə işlər gücləndirilməlidir.

Ümumiyyətlə, ölkəmizdə həm iqtisadi, həm sosial, həm mədəni sahələrdə dövlətin yükü, payı böyükdür. Daha çəvik fəaliyyət göstərmək, dövlət aparatının saxlanmasına daha az xərc çəkmək, daha çox ictimaiyyətin rolunu artırmaq üçün regional idarəetməyə kecid və bələdiyyələrin səlahiyyətinin və fəaliyyətinin artırılması vacibdir. Və bu işin paralel aparılması daha məqsədəuyğun olardı.

Dövlət aparatının işsəsini qarşısının alınması üçün son vaxtlar başqa tədbirlər də görülür. Belə ki, uyğun sahələrde olan dövlət orqanlarının bir nazirlikdə, komitədə və agentliklər birləşməsi həm xərclər qənaət etmək, həm də çəvik işləmək, həm də kordinasiyanın effektivliyi cəhətdən dəha əlverişli olur. Bu səbəbdən həmin prosesin aparılması təqdirəlayiq hesab etmək olar. Hələ də bəzi sahələrdə tekrarçılıqlar və pərakəndəlik var, məsələn səhiyyə sisteminde 3 orqan fəaliyyət göstərir. Səhiyyə Nazirliyi, TƏBİB və İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi. Bunlar hamısı eyni sahəyə aiddir və birləşdirilməsi daha effektiv ola bilər.

Hər bir halda müasir dövrün tələbləri, az güclə dəha çox iş görməyi tələb edir. Nümunəvi dövlətlər ictimaiyyətin idarəetmədə iştirakında maraqlı olur və nəticədə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına tövə verilmiş olur. Azərbaycanın da bu yolu seçməsi ölkənin ümumi inkişafına yalnız fayda verər. Ümid edirik ki, aparılan islahatlar təzliklə öz müsbət nəticələrini verəcəkdir.

"Yaşıl bazar"da bayram bazarlığı neçəyə başa gəlir?

Artıq bayrama sayılı günlər qalıb. Paytaxtın müxtəlif yerlərində Novruz bayramına hazırlıq prosesi gedir. Biz bu gün Yaşıl bazardayıq. Gəlin görək, Yaşıl bazarda bayram süfrələrinin bəzəyi çərəzlərin qiyməti necədir? Saticilar satışlardan, alicilar isə qiymətlərdən razıdırular mı? SIA olaraq qiymətləri öyrənmək üçün "Yaşıl bazar" a yollandıq.

gane edir. Kütüm balıqları isə azadlıb. Bizim ləvənginin en böyük simvolu sayılır. Az olduğu üçün indi İrədan gelir. Həm de qiymətde enmə var. Bütün balıqlar standart, eyni qiymətdir. Enmə var ki, artım yoxdur".

Alici Hamlet Həsənov: "Qiymətlərdən hələki razıyyıq. Alışveriş etdikcə görəcəyik. Bayram üçün bazarlığı bu gün edirik. Çərəzlərin təmizlənmiş, ya da qabılıqlısının fərqi yoxdur. Eyni qi-

Satıcı İlkin Novruzov: "Aliciliq qabiliyyəti normaldir. Keçən il az idi. Pandemiyanın sonra insanlarda soyuqluq var idi. Bu il maşallah əhval-ruhiyyə yaxşıdır. Alıcılar da var, gəlirlər. Balıq da əvvəlki illərlə müqayisədə daha boldur. Əvvəl 3-4 çeşid var idisə, indi 20-ye yaxın çeşid var. Həm yerli, həm də xaricdən gələn məhsullarımız var. Yerli təsərrüfatlarımız da inkişaf edib. Yaxşı balıq məhsulları eldə edir. Ona görə bazarda kifayət qədər balıq var. Qiymətlər də normaldir.

Keçən ilə nisbətən bu il qiymətlərde 3-5 manat enmə var. Ona görə ki, xaricdən çoxlu balıq gelir. Sazan balıqları yerli təsərrüfatda istehsal edirdilər. Yemlər baha gəldi. İndi Astarxandan, Rusiyadan gelir, qiymət 50% aşağı enib. 8-10 manat arası alıb 12-13 manat arası satırıq. İndi 6-7 manat arası alıraq, 8-10 manat arası satırıq. Farel balıqları öz təsərrüfatımızda baha gəlir, yemle bağlıdır. 16-17 manatdır. İrədan 11 manata gəlir. Bu da müştəriləri

mətdir. Mən həmişə bayram bazarlığını "Yaşıl bazar"dan edirəm".

Alici Abdullayeva Ləman: "İndi gəlmişəm bazara. Göyərti almışam, mənim üçün maraqlı olan göyərtidir. Qiymətlər də yaxşıdır. Keçən il "Yaşıl bazar"dan alışveriş etmemişdim. Keçən ilə müqayisədə qiymətlər daha ucuzdur. Məsələn, mən ləpe, çərəzlər almışam, bu il daha münasibdir".

Alici Aprel Məhərrəmov:

"Yalnız bu halda həmin əmlaklar qeydiyyata alına bilər!"

Azərbaycanda özbaşına tikilən yaşayış sahələri həddindən çoxdur. Hazırda onların notariat əməliyyatlarına cəlb edilmesi mümkün deyil. Eləcə də alqışatqısı, bağışlanması, girov qoyulması, vərəsəlik kimi verilməsi və digər digər hüquqlarından istifadəsinə icaza verilmir. Belə olan təqdirdə isə vətəndaşlar öz əmlaklarını sənədləşdirməkde maraqlı olmayırlırlar. Bu istiqamətdə hökumət, ayrı-ayrı dövlət qurumları problemin həlli ilə bağlı müxtəlif təkliflər hazırlayaraq aidiyyət üzrə təqdim edib". Bu sözləri SIA-ya danışan daşınmaz əmlak üzrə ekspert Ramil Osmanlı deyib.

Onun sözlerinə görə, bu əmlakların qeydiyyat məsələsinin hazırda müzakirəsi davam etsədə, optimal həlli yolları tapılmış: "Çünki bu cür evlərin böyük əksəriyyətinin ilkin qeydiyyat üçün

əsas verən sənədləri yoxdur. Məsələn, "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında" Qanunun 8-ci maddəsində müəyyən tələblər irəli sürüllüb. İcəzəsiz tikilən evlər də həmin tələblərə cavab vermədiyi üçün onlarla bağlı qeydiyyat orqanlarına edilən müraciətlərdən imtina olunub".

Ekspert hesab edir ki, problemin tam və köklü şəkildə həlli üçün həmin tikililərin tamamilə sənədləşdirilməsinə ciddi ehtiyac var: "Bu da bəzi normativ hüquqi aktlara dəyişikliklərin edilməsi yolu ilə mümkün olmayaq. Bunun üçün de icazəsiz yaşayış sahələrinin istismarına icazənin verilməsi ilə bağlı müvafiq sənəd və aktlar imzalanmalıdır. Yalnız bu halda həmin əmlaklar qeydiyyata alına bilər".

Ləman Sərraf

EKSPERT AÇIQLADI

"Bayram bazarlığı etmişəm. Qiymətlərə də uyğunlaşmaliyiq. Həmişə qiymətləri bayramda artırırlar. Mən çərəzlərdə çox qiymət artımı görmədim, amma meyvələrdə, tərəvəzdə qalxb. Keçən ilə müqayisədə qiymətlər eynidir".

Satıcı Mirvari Ələsgərovə:

"Keçən ilə müqayisədə bu il alıcı-

Söylü Ağazadə

"İki dövlət bütün prinsipial məsələlər üzrə hər zaman bir-birinin yanındadır"

“Gürcüstanın Baş naziri İraklı Kobaxidzenin vəzifəsinin icrasına başlamasından sonra ilk səfərlərindən birini Azərbaycana etməsi Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin müsbət tendensiyasından xəbər verir.

Aydındır ki, Bakı və Tbilisi arasında münasibətlər regionda çoxşaxəli karakter daşıyır. İlk növbədə cənab İlham Əliyevin cənab Kobaxidze ilə birgə bəyanatında da ifade etdiyi kimi, bu əlaqələr derin tarixi köklərə əsaslanır. "Ösrlər boyu bizim xalqlarımız dostluq və məhrəbən qonşuluq şəraitində yaşamışlar, dövlətlərarası münasibətlər möhkəm zəmin üzərində qurulmuşdur". Neticədə, Gürcüstan və Azərbaycan hazırda iki müsteqil dövlət kimi ərazi bütövlüyü və suverenlik məsələsi başda olmaqla, bütün prinsipial məsələlər üzrə daim bir-birinin yanındadır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Behruz Məhərrəmov deyib. Onun sözlərinə görə, Gürcüstanın Azərbaycan Prezidentinin mülliifi olduğu bir sıra global layihələrin müümən həlqələrinən biri kimi çıxış etmesi isə münasibətlərimizə qlobal xarakter getirib: "Daha dəqiq desək, hər iki birgə seyrlərle neinki öz iqtisadi inkişafını təmin edir, eyni zamanda bölge üçün və böyük mənada Avrasiya üçün də önəm daşımağa başlayıb. Eyni zamanda reallaşdırılan ortaq layihələr regiondan kənar bir çox subyektlər

üçün əvəzolunmaz imkanlar açmaqdır. Bildiyiniz kimi, martın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Çinin Sian terminalindən Bakının Abşeron stansiyasına konteyner qatarının gəlisi mərasimini izləmişdir. Bu artıq regionun nəqliyyat-dəşimalar tarixində yeni bir səhifə idi. Gürcüstan Baş nazirinin Bakı səfəri çerçivəsində isə Azərbaycan Prezidentinin Bakı-Tbilisi-Qars demir yoluñun bir-iki aydan sonra artıq genişləndirilmiş formada fəaliyyətə başlaması barədə məlumat verməsi və qısa müddət sonra demir yoluñun ötürüne qabiliyyətinin 1 milyon tondan 5 milyon tona çatdırılacağını bəyan etməsi regionun nəqliyyat xəbinə çevrilməsi prosesində Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin həllədici rollardan birini oynadığını göstərməkdədir". "Məlumdur ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsi və ötən ilin sentyabrında antiteror tedbirleri ilə Azərbaycanın özünün ərazi bütövlüyü

ve suverenliyini təmin etməsinin ardıcılı Fransa, Avropa Parlamenti, AŞPA kimi beynəlxalq və regional subyektlərin Azərbaycanın enerji və nəqliyyat siyasetinin sanksiyalara məruz qalacağına dair tehdidlər yağıdırması, qarayaxma kampaniyaları teşkil etməsinə şahid olduq.

Lakin Gürcüstanın Baş nazirinin səfəri çerçivəsində cənab İlham Əliyevin Azərbaycan qazını alan ölkələrin sayının 8-ə çatması və yaxın gələcəkdə bu ölkələrin sayının artacagına dair bəyanatı bu təhdidlərin eslində sabun köpüyündən ibarət olması reallığını meydana çıxardı. Dövlət başçımızın da dediyi kimi, reallıq ondan ibarətdir ki, "Azərbaycanın enerji resurslarına olan tələbat ildən-ile artır və artacaq". Azərbaycanın həm resursları, həm sərmayə qoymaq üçün maliyyə imkanları, həm də Gürcüstanın timsalında tranzit imkanları geniş olan etibarlı tətəfəşləşləri Bakıya enerji layihələrini bundan sonra genişlənirməyə imkan verir. Əlbəttə, bu, eyni zamanda Gürcüstan üçün də heyati əhəmiyyətə malik məsələdir və Tbilisi bu prosesdə Bakı ile eyni gündəliyi bölüşür. Bu mənada, Gürcüstanın yeni Baş nazirinin Azərbaycana səfəri, cənab İlham Əliyevi de Gürcüstana dəvət edərək bunun özləri üçün böyük şərəf olduğunu bildirməsi ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da dərinləşməsini şimal-qərb qonşumuz üçün də prioritet olduğunu göstərir", - deyə deputat əlavə edib.

Ləman Sərraf

"Hər bir xalqın tarixən keçdiyi bir sivilizasiya yolu var"

Hər bir xalqın tarixən keçdiyi bir sivilizasiya yolu var. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Yeni Yazarlar ve Sənətçilər İctimai Birliyinin sedri, yazıçı-kulturoloq Aydin Xan Əbilov deyib. O bildirib ki, bu sivilizasiya yolunda xalqın qazandığı, öyrəndiyi bilgiler, həyat bilgiləri kənd tesərrüfatının müxtəlif qolları ilə bağlı ilkin elmi, təcrubi bacarıqlar və məlumatlar, eləcə də həyatın müxtəlif tərəflərini özündə eks etdirən, daha çox təbiət hadisələri ilə bağlı olan anlayışlar mövcud olur: "Bu anlayışların bir çoxu daha sonra ya alim, filosoflar, ya şair, yazıçıların əsərlərində özünü ehtiva edir. Azərbaycan xalqında olduğunu kimi hər il təkrarlanan Novruz bayramı, İlaxır çərşənbə günlerinin xüsusi mərasimlə qeyd edilməsi, folklor və etnoqrafik düşüncəmizdə daşlaşır. Belə anlayışlardan biri də özündə bir neçə mərasimi, xüsusən də qışın sonu və yazın əvvəlini birləşdirən böyük sosial-mədəni, məişət və təsərrüfat bilgileri toplusu olan Novruz bayramı və İlaxır çərşənbədir. İster İlaxır çərşənbə, ister ondan əvvəl yazın gelişini göstərən cillələr, adət-ənənə və dəüşünə məhsulları, Novruz bayramının təməraqlı keçirilməsi, süfrəsindən, səmənindən tutmuş, digər təsəvvürə illər deyil, əsrlər boyu Azərbaycan xalqının təsəvvüründə formalama dövrünü keçib. Bir tərefdən baxanda kənd təsərrüfatı Azərbaycan xalqının əsas fəaliyyət növü idi. Kənd təsərrüfatında ilin başlanğıcı və bu başlanğıcda hansı məhsulun istehsalının daha çox xeyir vermesi, eyni zamanda müəyyən Novruz günlərinin verdiyi bilgildən çıxış edərək həmin ilin proqnozlarını

dayaq durub heyət-bacanı, evi təmizləmək və sair bütün bunlar Novruzun atributudur. Bize deməyə imkan verir ki, Novruz yalnız özündə qədim Midiyadan gelmə Azərbaycan xalqının adət-ənənələri deyil, eyni zamanda Azerbaycanın əhəmiyyətə təqdim etdiyi gözəl bir ənənələr toplusudur. Bu zaman biz Novruzu yalnız dini bayram, attribut kimi deyil, sivilizasiya forması kimi qəbul etməliyik. Buna görə də UNESCO Novruzu

Azerbaycan, Türkiyə, İran xalqlarının müstərek bayramı olaraq dönyanın qeyri-maddi sərvətlər toplusuna daxil edib. Hər kəs bilmelidir ki, Novruz kimi bayramı olan xalq böyük, möhkəm, möhtəşəmdir və onu heç vaxt məğlub etmək olmaz" - deyə o əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Sonbeşikdən çox sevilir ilk beşiyə qoyulan...

Melanat Məmmədova

Torpaq anamın ilkidir. Gözünün ilk ovudur. Mənim, sənin, onun böyük bacı-qardaşdır. Anam onu hamımızdan çox sevir, əzizləyir. Görəsən nə üçün? Axi ana övladları arasında ayrı-seçkilik qoymamalıdır. Elə buna qısqanlıq edib ağlayıb-sızlayanda anam bizlər deyir:- beş barmağım var, gəl hər birini kəs, gör hansından qan çıxmayaçaq? Hələ üstülik bunu da deyir ki, özün ana olanda görəcəksən ki, övladlar arasında ayrı-seçkilik qoyma olmur.

Bəs görəsən nə üçün hər dəfə anamın Torpağı bizdən artıq sevdiyini hiss edirəm. Axi bunu hiss etmək o qədər də çətin deyil. Nə olsun ki, anam bunu etiraf etmir. Mən adım kimi əminəm bu məhəbbətə. Axi her şey göz qabağındadır. Hər dəfə bir işi görəndə də öz-özüne Torpağı züm-zümə edir anam: "-Canım torpağım, gözüm torpağım, sənsiz elim-günüm olmaz, sənsiz ömrüm-günüm olmaz. Sənsiz Vətənim olmaz, qərib olaram, qan ağlaram, xıffet edərəm, vəremlərəm. Qara gözlüm, şirin sözlüm..."

Bunları kim öz qulağıyla eşitsə, anamın hamımızdan çox Torpağı sevdiyini zənn etmək? Kədərlənəndə də Torpaq deyib, durur, şirin-şirin acı bayatılar söyləyir. Qəribədir, anasını itirənde de Torpağı əzizləyirdi; "Ay qara gözlüm, ay sinəsi serin, ay ulu babalarımın qonaqçısı, ay evi gen, indi də anamımı qonaq apardin?"

Anamın dodaqaltı belə söyləmələrinin dəfələrlə şahidi oluram. Gözlərinin düz içində baxıram, sanki hər dəfə ki sualıma yenə də cavab axtarmış kimi: "-Bəs deyirdin, Torpaqla sizin aranızda ayrı-seçkilik qoymur?" Anam bu sualı gözlərimdən oxuyurmuş kimi gözəl gözlerinin nəzərlərini gözlerimizə yayındır. Yox, anamda bir sərr var. Bu sərr məni için-inçin yeyir. Bu nə sevdadır, bu nə məhəbbətdir Torpağa qarşı.

Yenə də hər birimiz qısqanlıq içərisindəyik. Torpaq yanımızda olmayıanda bu mövzunu bacılarla qardaşlaşırımla çox müzakirə edirik: -Axi anamın Torpağa qarşı bu qədər sevgisi nə demekdir. Böyük bacım deyir, mən haradasa oxumuşam ki, bir-birini sevən iki gəncin ilk övladı onların sevgilərinin simvoludur, bəlkə buna görədir? Böyük qardaşım deyir, men eşitmışəm ki, qadını ana edən ilk uşaq əhəmiyyət sevilmələr. O biri bacım deyir ki, mən də eşitmışəm ki, uşaq ana-ata arasında körpüdür, bəlkə anam atamla arasındaki körpünü tek Torpaqla görür. Balaca bacım deyir ki, mən sizlərin fikri ilə razı deyiləm, mən sonbeşiyəm, anam məni hamıdan çox sevir. Onun sözünə heç birimiz əhəmiyyət vermırıq, könlünü də qırırmır. O, hələ elə düşünür, amma biz hamımız bu fikirdəyik ki, anamız Torpağı hamımızdan çox sevir.

İller ötür, böyüyürük. Elə həmin qısqanlıqla, elə həmin tərəddüdlərə yaşa doluruq. Ana olurq. Bəli, dərk edirik ki, insan övladları arasında fərqli qoya bilməz. Bir iş görəndə biz də züm-zümə edirik, eynilə anamız kimi. Bir sıxıntımdız olanda biz de laylalar deyirik, eynilə anamız kimi. Bizim də övladlarımızı ilkımızı qısqanır, eynilə biz Torpağı qısqandığımız kimi.

İndi mən anlayıram mənim, sənin, onun qısqanlığınn səbəbini. İndi mən anlayıram mənim, sənin, onun anasının Torpaq sevdasını, torpaq sevgisini, torpaq məhəbbətini. Axi mən də anayam. Mənim də ilkim Torpaqdır. Bəli, böyük bacım dediyi kimi, ilkim menim məhəbbətimin simvoludur. Böyük qardaşım düz bilirmiş, ailənin ilki ata-ana arasında körpüdür. Tək balaca bacımın söylədiyi fikirlə yenə də razılaşırıram. Çünkü sonbeşikdən çox sevilir ilk beşiyə qoyulan. O, da Torpaqdır. Mənim, sənin, onun ilki. İlkimizsiz bir heçik. Elimiz-günümüzür ilkimiz.

Xoşbəxtliyimiz, xoş günümüzdür ilkimiz. Ata-babalarımıza qoymunda yer verib, onları qoruyan dünənimizdir. Bizi Vətənli-dili uzun, sözü kesərli edən bu günümüzdür ilkimiz. Qoynunda daimi bir mənzil tikib uyuyaçağımız sabahımızdır ilkimiz. Zaman-zaman hər bir ananın övladı qısqanacaq anasının ilkini. O vaxta qədər ki, özü ana olub, ilkini-Torpağını dünəyaya getirə. Beləliklə, sonsuzluqlara uzanan bir sevda yaranır-Torpaq sevdası. Bitib-tükənməyən bir sevda.

Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Mher Marqaryan təxribat xarakterli bəyanatlar səsləndirməklə rəsmi İrəvanın əsil mahiyyətini, işgalçılardan çirkin niyyətini və mövqeyini ortaya qoyub. O, BMT Təhlükəsizlik Şurasının "Münaqişələrin qarşısının alınmasının təşviqi-bütün iştirakçıların, o cümlədən qadınların və gənclərin səlahiyyətlərinin artırılması" mövzusunda keçirilən açıq debatda özünün həqiqətdən uzaq, reallığı əks etdirməyən və çürük fikirlərini söyləməklə, bir daha işgalçi ölkənin böhtana söylekən və hələ də işgal niyyətində olmasını, hayların həyasızlıqla başqlarına məxsus torpaqlara iddiyalığını bir daha ifşa etmiş olub. Ifşa etmiş olub ki, Ermənistan heç də sülhün tərəfində deyil və ümumiyyətlə, belə bir niyyəti də yoxdur.

"Münaqişəli vəziyyətlərdə ən çox əziyyət çəkən qadınlar və gənclərdir", deyən Marqaryandan soruşmaq ayıb olmasın, həmin münaqişəli vəziyyəti yaranan kimdir? Guya Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi bilmirmi ki, münaqişəni yaranan da, onun aradan qaldırılmasına imkan verməyən də, qadınları və gəncləri əziyyətə salan da ele Ermənistan tərefidir? Bilmirmi ki, Ermənistanın işgalçılıq siyasetinə görə münaqişə ortaya çıxb? Bilir. Çox yaxşı bilir və fərqindər ki, Ermənistan ərazi iddiası ilə çıxış etməklə, hətta başqlarına məxsus olan torpaqları işgal etməklə, zəbt etməklə minlərlə insan tələfatına səbəb olub. Bilir ki, özlərinə məxsus olmayan əraziləri əle keçirmək üçün ermənilər min bir hoqqadan çıxaraq, hər vasiteyə əl ataraq, qırğınırlar, soyqırımları törədərək, etnik təmizləmə siyaseti yürüdərək niyyətlərini gerçekləşdirməyə çalışmışlar. Bunun üçün də hərbi cinayətlərə belə əl atmayı özləri üçün məqbul hesab etmişlər və bu gün də təxribatlar törətmək haylar üçün adı hal, qəbulolunan hal hesab olunur.

Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi yaxşı bilir ki, Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan çox ağır itkiler verib. Müxtəlif hesablamlara görə, 15 minden çox Azərbaycan vətəndaşı həlak olub. Bundan əlavə, 2021-ci ildə Azərbaycan tərefinin itkin düşməş şəxslər siyahısında 3890 nəfərin, o cümlədən 3171 hərbi qulluqçu və 719 mülki şəxs olduğu barədə də məlumatsız ola bilməz. Bəyəm o bilmirmi ki, həmin itgin düşənlər hələ də Ermənistan tərefindən geri qaytarılmayıb? Baş, 1992-2006-cı illər ərzində 451 nəfər erməni əsirliyində önlər, daha doğrusu, öldürülənlər barədə də bilməyə bilər? Bu mümkün deyil, çünki o sıradan bir erməni deyil, Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsidir və yetirincə məlumatlıdır. Onun ele Ermənistan tərefindən verilən itgilərdən də, tələfatdan da xəbər var. Bir sözə, indi ağızına gələni danişan və ancaq təxribat niyyəti ile sayıqlayan Mher hər şeyi lap yaxşı bilir, amma görünən odur ki, digərləri kimi, onun da niyyəti ancaq təxribatçılıqdır.

Heç kim üçün sərr deyil ki, törətdiyi cinayətlərə, soyqırımlara, işgalçılıq və vandallıq əməllərinə görə Ermənistan tərefinin beynəlxalq məhkəmə, beynəlxalq qurumlar tərefindən cəzalandırılması məsəlesi belə qaldırılmayıb. Mher Marqaryan isə təbii ki, bu məsələdən tamamilə uzaq qəçməgə çalışıb. O, bu qanlı münaqişənin səbəblərini də göstərməyib, baxmayaraq ki, burada hər şey göz qabağındadır. Xatırladım ki, 1988-ci il fevralın 20-də DQMVG xalq deputatlarının növbədən kənar sessiyası qanunvericilikdən yan keçərək Ermənistan SSR, Azərbaycan SSR və SSRİ Ali Sovetlərinə bu məsələyə baxıb müsbət həll ediləməsi xahişi ilə müraciət etmişdi.

DQMVG-nin Azərbaycandan Ermənistana verilməsi üçün ermə-

lə dolu müsahibələr verdikləri zaman utanmadıqları kimi, Mher

Azərbaycanın sülh təşəbbüsündə qeyri-adekvat ERMƏNİ TƏXRİBATI

nilər əldən-ayaqdan gedirdilər və bacardıqları qədər də buna nail olmağa çalışırdılar. İngilis jurnalisti Tomas de Vaalın "Qara bağ" kitabında qeyd etdiyi kimi, məhz o gündən "silahlı münaqişəyə doğru yavaş sürüşmə başlayıb". Amma Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi bu barədə heç nə deməyib. O, yalan və təxribat xarakterli bəyanatlar səsləndirməyə üstünlük verib. Beləliklə, o, rəsmi İrəvanın guya "Dağlıq Qarabağ əhalisinin blokadaya alınması" ilə bağlı uzun və tez-tez tekrarlanan tezisini tekrarlayıb, hansıki reallıqda heç də belə olmayıb. Axi Ermənistandan Xankendinə yol açıq olub. Haylar bu yolla həyasızlıqla hətta qanunsuz şekilde silah-sursat da daşıyıblar və buna heç bir ad qoymaq, don geyindirmək olmaz. Hansıki bu barədə də Marqaryan danişmayıb, çünki sərf ələmir və bunu gizlətdiyini düşünür.

Marqaryan ne qədər ağlına gələni danişa də, necə düşünsə də qətiyyən farq elemir. Çünkü onun dirnaqarası "blokada" deməsinə baxmayaraq əslində, qeyd olunan yolun olması, məhz həmin yolla Qarabağ xuntasının bir çox keçmiş nümayəndələrinin Xankendindən Ermənistana qaçıb aradan çıxmış bütün dünyaya bəlliidir. Heç bir maneə olmadan Xankendini tərk edənlər gedib İrəvana çatdıqda uyğunsuz fikirlər-

də təxribat xarakterli fikirlər səsləndirən qətiyyən utanana oxşamır. O, mifil qondarma "etnik təmizləmə" haqqında hər dəfə köhne erməni havasını çalanda belə çox yaxşı bilir ki, heç də onun dediyi kimi olmayıb. Çox yaxşı bilir ki, əraziləri tərk etmədən ermənilər arasında tələb qoyulmayıb, əksinə, onlara Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edərək, həmin ərazilərdə qalıb yaşamaları təklif edilib. Hər halda, erməniləri məcbur şəkildə tutub saxlamaq da doğru olmazdır və ərazilərimizi tərk etmək onların öz seçimləri olub. Daha dəqiq desək, indi həmin o dirnaqarası "öz müqəddəratını müəyyən etmə hüququ" deye bağırınlar bilməlidirlər ki, onlara öz müqəddədaratını təyin etmək şansını və hüququnu da ele Azərbaycan tərefi verib. Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edərək, qalıb yaşamaq təklifi də edilib, getmək qərarlarına da hörmetlə yanaşılıb. Bütün dünya Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilində qeyri-qanuni məskunlaşan ermənilərin bu torpaqları sakitcə tərk etmələrini, hətta Azərbaycan telekanallarına müsahibələr bele verdiklərinin şahidi olub.

Bütün dünya ictimaiyyəti şahidi olub ki, Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunu tərk edən ermənilər, Azərbaycan dilini belə bilirlər və onlar ərazilərimizi könüllü şəkildə, heç bir təşviş belə olmadan tərk edirlər. Hər kəs görürdü ki, vəhşilik-

ləri ilə azerbaiyancıları öz doğma yurd-yuvalarından didədərgin salan ermənilər öz əşyalarına qədər götürüb ərazilərimizi tələsmedən və rahat şəkile tərk edirlər. Ərazilərin sahiblərini, azerbaiyancıları ayaqyalın, başıaçıq şəkildə qarlı dağ yolları ilə qəçməgə vadar edən ermənilərin indi öz avtomobiləri ilə magistral yolla Ermənistana üz tutduqlarını da dünya ictimaiyyəti müşahidə edib. Bu barədə kifayət qədər video kadrlar var. Erməni vəhşiliyindən azerbaiyancılar can-

rından didərgin salınması ilə bağlı çoxlu faktlar var. Marqaryan isə bütün bunları bilir, amma yalan danışır, təxribat xarakterli beynənlər səsləndirir. Ona görə ki, İrəvanın belə danışmaq, belə davranışmaq tapşırığı ona İrəvan tərefindən verilib. Xüsusən də BMT Təhlükəsizlik Şurasından ölkəmizi pisləmək üçün meydən kimi istifadə etmək niyyətinin açıq-aşkar üzə çıxdığı bir vaxtda onun hansı "tapşırıq" aldığı bəlliidir. Amma rəsmi İrəvan bilmeli idi ki, belə tapşırıqları da, cəhləri də her dəfə olduğu kimi, yene de fiaskoya uğramalı idi və elə də olur. Buna baxmayaraq ermənilər qətiyyən ar-abır etmək niyyətində görünmürələr və hələ də döñə-döñə Azərbaycanla bağlı cəfəngiyatlar, yalanlar yagmaça çalışırlar.

Xatırlatma edirik və bütün dünyaya, eləcə də Avropaya bəyan edirik ki, Təhlükəsizlik Şurasının ve BMT Baş Assambleyasının bütün erməni qanunsuz silahlı birləşmələrinin ölkəmizin işgal olunmuş ərazilərindən çıxarılması əks etdirən dörd qətnaməsinə Ermənistan əsrin üçdə birinə yaxın müddət ərzində məhəl qoymanın bir ölkədir. Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, bütün bu təxribatçı çıxışlar Bakıdan verilən son dinc bəyanatlara cavab olaraq səsləndirilib. Belə ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Münhen Təhlükəsizlik Konfransı Fonduun prezidenti Wolfgang Isinberle səhbəti zamanı ölkəmizin Ermənistana sülh müqaviləsi-

lərini götürüb qarlı qış axşamında ayaqyalın qaçıqları halda, nəticədə də bəzilərinin ayaqları amputasiya olunduğu halda, ermənilərin avtomobilərdə, özü də çatışmayan bəzi əlavəzimətlərə təmin olunaraq ərazilərimizi tərk etdiklərini də müşahidə edənlər az olmayıb. Onların Azərbaycan polisindən yol üçün su, şirniyyat və yemək alıqları da bir çox kadrlarda öz əksini tapır. İndi Marqaryana xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, erməni yaraqlılarının öz yurd-yuvalarından didərgin salıqları, ata-anaları övladlarından ayırdıqları, günahsız insanları gülələrən etdikləri azərbaycanlılar əsl etnik təmizləməyə məruz qalıqlar, ermənilər yox. Təbii ki, bunları xatırlatsaq da, dəfələrə desək də, Ermənistandan BMT-dəki daimi nümayəndəsi Mher Marqaryan bunu lap yaxşı bilsə də bunu da xatırlamaq qərarına gəlməyib. Əksinə, qərara gəlib ki, həyəyasızlığı ilə tamamilə əksini söylösün və təxribat yaratsın.

Birçə dənə sula qoy Mher Marqaryan olmayan vicdani ilə cavab versin görək, ermənilər öz yurd-yuvalarından Ermənistanda didərgin düşüblər? Onları Ermənistandan qovulub? Xeyr. Azərbaycan torpağını tərk etmiş ermənilərə didərgin demək də həyəyasızlığıdır. Onlar heç qovulmayıblar da, belə bir fakt da yoxdur. Amma Azərbaycan ərazisində azerbaiyancıların öz yurd-yuvala-

nin təşəbbüskarı olduğunu vurgulayıb və sülh müqaviləsinin əsasını təşkil edən fundamental principlər qeyd olunub. Bundan əlavə, paytaxtimizdə "Parçalanmış dünyانın bərpası" mövzusunda XI Qlobal Bakı Forumu keçirildiyi zaman da bu forumda Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ölkəmizin sülh prosesini davam etdirməyə hazır olduğunu açıq şəkildə bildirmişdir. "Biz inanıraq ki, sülh əldə edilə bilər. Bizim istədiyimiz budur. Biz tarixi ədaləti və beynəlxalq hüququ bərpa etdik. İndi isə regionda düşmənciliyə son qoymağın vaxtı çatıb", deyə dövlətimizin başçısının vurğulaması dövlətimizin sülh tərəfdarı olduğunu bir daha təsdiq edir. Elə isə, Marqaryanın dediklərinə təxribatdan başqa daha nə ad vermək olar?

Mher Marqaryan, sözün əsl mənasında öz ölkəsinin mövqeyini göstərmiş olub. O, Azərbaycanın sülhsevər təşəbbüslerinə Ermənistən tərefinin necə qeyri-adekvad cavab verdiyini nümayiş etdirib. Bu isə, sözsüz ki, rəsmi İrəvanın təxribatçılıq əməllərindən, işgalçılıq siyasetindən, el çəkib Azərbaycanla sülhə doğru real addımlar atmaq istədiyinin və acizliyinin növbəti sübutu olaraq növbəti dəfə diqqətdən yayınmalıdır və her halda, yayınmadı da.

Inam Hacıyev

məhz bu faktorların əsasında formalaşır bilər. Avestanı öyrənəndə bu qənaətə gəlmək asan olur.

Novruz bayramı zərdüştlikdən də qədim tarixə dayansa da,

*Novruz bayramı
insanlığın, sülhün, huma-
nizmin, mənəviyyatın, bir
sözlə yaradılışın bütün
dəyərlərinin ən möhtəşəm
şah əsəridir*

Zərdüşt dini ilə sıx bağlı olub və bu bağlılıq ilk müqəddəs kitab olan "Avesta"da da əks olub. Bu, həm də təbiətin və insanın yaranma

bayramı qadağan əmis?

Novruz bayramı tarixde ilk dəfə olaraq Azərbaycanda rəsmi dövlət bayramı elan edilib - 1921-ci ildə Nəriman Nərimanov tərəfindən

Yarım milyon kv km-lük ərazini əhatə edən tarixi torpaqlarda möhtəşəm mədəniyyət yaranan Azərbaycan xalqının sivilizasiyaya verdiyi misilsiz töhfələrdən olan Novruz bayramı Odlar Yurdunun ta qədimdən yüksək sivilizasiya mərkəzi olduğunu təsdiqlənən əsas faktlardandır.

Bəşəriyyətin ilk bayramı Azərbaycanda yaranıb?

Tədqiqatlara görə, Novruz bayramının tarixi təqribən 5-6 min il əvvələ gedib çıxır. Bahar bayramı ilə bağlı tarixə bəlli ilk yazılı mənbə 5 min il bundan önce yaşamış şumerlərə aiddir. Şumerlərin oraya şimaldan- Azərbaycan ərazilərindən köçüb gəldiyi artıq bir çox şumerşuras alımlar tərəfindən qəbul olunub.

Bu bayram haqda məlumatlara 7-8 min il yaşı olan ilk müqəddəs kitabda- Avestada, ilk peyğəmbər Zərdüştün qatlarında, 5-6 min illik tarixə dayanan Dədə Qorqud dastanlarında ve digər qədim mənbələrdə də rast gelinir.

Belə qəbul olunur ki, Novruz bayramı insanın, təbiətin, kainatın yaranış bayramıdır. Bu təsəvvürlərin kökündə zamanın və məkanın "ölüb-dirilməsi" durur. Kənd yerlərində qadınlar evdəki köhne şeyləri təzələyirlər: yorğan-döşəyi yuyurlar, divarları ağardırlar, köhne şeyləri atırlar. Bu mənada Novruzun əsas mahiyyəti təzələnmə, yeniləşmə bayramıdır.

Tədqiqatçıların coxu Şərqi böyük hissəsində qeyd edilən Novruz bayramının vətəninin Azərbaycan olduğunu vurğulayırlar. Bu bayramın dünyaya məhz buradan yayıldığı bir çox qədim mənbələrdə qeyd olunur.

Qədim yunan tarixçisi Plutark yazardı: "Midiyalılarda buğda çox müqəddəs hesab edilir. Yazın əvvəllərində midiyalılar buğdanı cürcərlərlə. Bu, Omanı adlanır".

Qərbi hindstanlılarının danışdıqları qədim sanskrit dilində Omanı Sumani adlanır ki, bu da buğda kələmisi ilə eyniləşir. Bu kələmə dili məzənə Səmeni adlanaraq Novruzun rəmzinə çevrilib. Yeri gəlmişkən, hər il yazda Hindistanda da Novruza oxşar kütləvi şənliklər keçirilir.

İlxar çərşənbə- "Danatma"- Günsəsi qarşılıqlaşdırma mərasimi

Bu bayramda əhalı kənd-kənd, oba-oba göy əmənliklərde, çay kənarında toplaşır, çalır-oynayırlar. Qarınraq düşdükdən sonra tonqallar qalanır və üzərindən hoppanırlar. Bu günlərdə aşıqlar xalq qarşı-

sında çıxış edir, Novruz mahnıları, dastanlardan parcalar oxuyurdular. Novruz gününə Hürmüz günü, yəni, Tanrı günü deyilərdi. Tanrı gününə hazırlaşan insanlar çərşənbələrdə maddi yaradılışın bazasını teşkil edən 4 təbii ünsürə- su, od, hava və torpaqla pak olma mərasimləri keçirir, ruhu ilə bərabər öz vücdularını da temizləyərlər. Axırıncı, ilaxır çərşənbə gecəsi ən əziz çərşənbə hesab olunur. Bu çərşənbə Danatma adlanır. Həmin gecə hec kim yatmaz, çillə keçirərlər.

Güneş qədim insanların müqəddəs saydığı və Tanrıının dünyası yaratlığı zaman insan oğluna bəxş etdiyi ən vacib səma cismidir. Ona görə də 4 müqəddəs ünsüre həsr olunan çərşənbələrdən sonra Böyük Bayram- Novruz gecəsi olurdu və gecəyle gündüzün tam bərabərəşdiyi bu gün həm də Güneşə həsr olundu.

Bu gecə insanın Yaradana öz sevgisini göstərmək gecəsidir. Qədimdə həmin gecə insanlar bir yere yiğışar, sözə-sazla Tanrıni mədəh edərlər. Bu dolayısı ilə insanların Uca Tanrıya ehtiramı və yaradılışa görə Ona minnətdarlığıdır.

Novruz mifoloji və astronomik biliklərə əsaslanır

Novruz bayramının nəye görə məhz martın 21-də qeyd olunması çox mətləblərə aydınlıq getirir. Məhz bu gün astronomik təqvim ilə başlayır. Bu fakt sübut edir ki xalqımız təqdim zamanlardan yüksək kosmoqonik və astronomik biliklərə, kainat haqda təsəvvürlərə malik idi. Elm isə yalnız son əsrlərdə sübut edə bilib ki, astronomik ildəyişmə məhz həmin gecə baş verir.

Bu haqda qədim biliklər və belə dəqiqlik yalnız heyət doğura bilər. Dünyanın ən qədim müqəddəs bayramını yaranan, Tanrıının və onun şah əsəri olan Təbiətin şəni- na keçirilən dərin mahiyyətə malik mərasimləri reallaşdırın, bunu minillər boyu yaşadan bir xalqın övladı olmaqla fəxr etməyə dəyər.

Novruzun mahiyyəti əslində, qondarma tarixçilərin dediyi kimi təkçə təbiətin oyanmasından ibarət ola bilmez. Çünkü, tarixi faktdır ki xalqımız təqdimdən zəngin biliklərə və təktanlılı dini görüşlərə sahib olub. Ona görə də, xalqın ən böyük və müqəddəs bayramı da

bütün ilahi yaradıcılıq işlərinin bünövrəsinin qoyulması çərşənbə axşamına düşür.

Mənəviyyat və humanizm bayramı

Bayram günlərində imkansızlaşara yardım edilər, küsünlər barişar, yurda sülh və əmin-amanlıq hökm sürərmiş. Novruzun öz spesifik süfrəsi var. Burada əsasən bitkilərdən hazırlanmış yemeklər süfrəyə verilir. Bu yemeklərin şahı təbii ki, xalqımızın kulinariyasında ən dəyərli yemək sayılan aşdır. Novruz əş xüsusi formada müxtəlif meyvə qurularından ibarət qara ilə bəzədirilir və etrafına şamlar düzülür. Bundan əlavə, hər evdə Novruz xonçası hazırlanır. Bu xonça xeyli cesiddə meyvələr, şirniyələr, qoz-fındıq boyanmış yumurtalar və s. nemətlərlə bəzədirilir, kənarında şamlar yandırılır. Yeri gəlmişkən, yumurta həyat rəmzi sayılır və onun boyanması həyatın çalarlarına işaretdir. Paxlava, şəkərbura, badambura, qoğal, qurabiye kimi şirniyyatlar təbətin və qədim mifologiyamızın simvolları ilə bəzədirilir. Məsələn, şəkərbura butanı ifadə edir.

Bahar bayramının atrubutları da zəngindir- "Atıl-Batıl", "Kosa-kosa", "Yeddilevin", "Səməni", "Cidir", "Od qalama və üstündən atılma", "Axar su başına getme və su üstündən atılma", "Eve təze il suyu getirme", "Qulaq falına çıxma" və s. kimi adətləri bu gün Azərbaycanda və digər yerlərdə yaşadılmışdır.

Novruz insanları əzi 1 ay xoş əhval-ruhiyyədə və həm fiziki, həm də ruhi cəhətdən təmiz formada saxlayır. Çərşənbələrdə hamı bir-birinə pay-pusk aparır, qonaq gedir bayramlaşırlar. Bu ay ərzində ancaq xoş sözər danişir, xeyir işlər görülür, küsünlər barişir.

Uşaqlar evlərin qapısına torba atırlar, ev yiyəsi də onların bayram payını qoyur torbanın içine. Bu bayramda qapı pusma, sehəredək çillə keçirilmesi və s. zəngin adət-ənənələr var ki saymaqla qurtarmaz. Kosa, bahar qız və keçəlin ifasında nümayiş etdirilən tamaşalar isə döyünlərin ilk xalq teatrıdır, təbiət hadisələrinin dramatikləşdirilmiş formada sehələşdirilmesidir.

Sovet dövründə Novruz

Novruz bayramı tarixde ilk dəfə olaraq Azərbaycanda rəsmi dövlət bayramı elan edilmişdir. Belə ki, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikanın rəhbəri Nərimanovun təşəbbüsü ilə ilk dəfə Novruz bayramı 1921-ci ildə dövlət səviyyəsində qeyd edilmiş və həmin günü qeyri iş günü elan edilmişdir.

1931-ci ilə kimi Novruz Azərbaycanda dövlət bayramı kimi qeyd edilmişdir və bu tarixdən sonra rəsmi dövlət bayramları siyahısından çıxarılmışdır. Lakin xalq bayramı kimi kütəvə keçirilir və şəhərlər qeyd edilirdi. Ermənilərin davamlı təbliğatı ilə bunu dini bayram kimi göstərirdilər, bu səbəbdən SSRİ öz ideologiyasının ziddinə gedib dini bayramı dövlət bayramı kimi rəsmiləşdirə bilməzdi. Lakin sonra, xalqımızın layiqli oğulları, xüsusən də Şixəli Qurbanov bunun belə olmadığını sübut edə bildi və Bahar bayramı adı ilə yenidən dövlət səviyyəsində keçirildi.

Müəyyən müddət dövlət bayramı kimi keçirilməsə də, bu hec də Novruzun qadağan edilməsi menasına gəlmir, bu bayram hər zaman xalq tərəfindən acıq bir şəkildə, hec kəsən gizlədilmədən tam sərbəst suretdə qeyd edilmişdir, sadəcə bi müddət rəsmi dövlət bayramı olmayıb.

Bizim uşaq olduğumuz 70-80-ci illerde bayramı indikindən daha zəngin keçirirdik- dəstə-dəstə uşaqlar küçələrdə məşəllərlə yürüş keçirir, yumurta döyüşü təşkil edir, tonqal ətrafında şeir və mahnılar oxuyardıq. Sonra valideynlərimizin verdiyi payları qonşulara aparırdıq, onları verdiyini də evə gətirirdik.

Onu da qeyd edək ki, əvvəller Səməni satmadılar, hər kəs öz evində, öz eli ilə Səməni göyerdi. Çünkü, Səməni evin, yurdun bolluq və bərəkət rəmzi sayılırdı. Təssəf ki, getdikcə bayramın daha çox ənənələrini və rituallarını unudurq və itiririk.

Bahar bayramı birmənalı olaraq, yaradılışın ad gününü, döyünlərin yaranması və insanlara bəxş olunan nemətlərə görə Tanrıya minnətdarlığı özündə ehtiva edir. Ən qədim vətəni Azərbaycan olan Novruz bayramı elə bir zəngin xəzinədir ki, bəşəriyyətə bundan qədimi və bundan möhtəşəmi hələ məlum deyil. YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına salınan bu bayram Yaradılış, İnsanlıq, Mənəviyyat, Sülh və Humanizm bayramı kimi döyünlərin medəniyyət xəzinəsində ən önəmli yerini saxlayır.

Elçin Bayramlı
araşdırmaçı-jurnalist

Xəzər dənizi yox olacaq?

Xəzər dənizi-nin suyunun **KOMİTƏ SƏDRİ AÇIQLADI**

Bu problemin arxasında yatan ciddi səbəblər mövcuddur. Belə ki, Volqa çayının Xəzər dənizine tökülen hissəsinin suyunun azalması, həmçinin Xəzər dənizine tökülen digər çayların iqlim dəyişiklikləri fonunda azalması birbaşa olaraq Xəzər dənizinin suyunun azalması ilə nəticələnir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov deyib. Deputat bildirib ki, Xəzər dənizinin tərkibində olan müyyən tektonik dəyişmələr, yeni qabarmalar və çəkilmələr də dənizin suyunun azalmasına gətirib çıxar: "Bu məsələnin həlli isə o qədər də asan deyil: "Bu problemin həlli ilə əlaqədar iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizə və bu çərçivədə COP29-un keçirilməsi olduqca əhəmiyyətlidir. Dünyanı narahat edən məsələlər fonunda təbii ki, bu problem də öz həllini tapa bilər.

Xəzər dənizində hər zaman enmələr və qalxmalar, həmçinin digər problemlər yaşanıb. Lakin bu Xəzər dənizinin yox olması təhlükəsini qarşıya qoymur. Çünkü Xəzər dənizi böyük dənizdir, göldür və yalnız Azərbaycana aid deyil. Yəni, Xəzərin suyunun insan təsirində azalması yalnız bizlə bağlı deyil. Burada Rusiyən və digər Xəzər dənizinin sahilənlərinin rolü var. Problemin həlli də məhz sahilənlərin dövlətlərin birgə səyi ilə mümkün olacaq. Amma istenilən halda dənizdəki azalmalar daha çox təbətədə gedən proseslər fonunda baş verir. Lakin bu problemlər Xəzər dənizinin yox olacağıni deməyə heç bir əsas vermir".

Səbinə Hüseynli

Hansı hallarda işəgötürən cinayət məsuliyyətinə cəlb edilir?

"SƏTƏM nədir? - Bu sözün açılımı Sağlamlıq, Əməyin Təhlükəsizliyi və Ətraf Mühitin Mühafizəsi demekdir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azərbaycan Vəkillər Kollegiyasının üzvü, vəkil

MÜNASİBƏT

əməyin mühafizəsi normaları, standartları, qaydaları əmək münasibətlərinin tərəfləri və digər fiziki və hüquqi şəxslər üçün məcburidir.

Bu Məcəlla ilə və digər normativ hüquqi aktlarla müyyən edilmiş əməyin mühafizəsi normaları və qaydaları hökmən: işçilərin; istehsalat təcrübəsi keçən telebe və şagirdlərin; müəssiselerdə işə cəlb edilən hərbi qulluqçuların; mehkəmə hökmələrinin icrası yerlərdə işləyən mehkumların; təbii felakətin neticələrinin aradan qaldırılmasına, habelə hərbi və fəvqələde vəziyyət rejimində işlərin görülməsinə cəlb edilən şəxslərin çalışdıqları bütün iş yerlərində tətbiq edilməlidir.

İşəgötürənlər, işçilər, habelə ayrı-ayrı fiziki şəxslər əməyin mühafizəsi problemlərini həll etmək üçün birləşərək ictimai birliklər haqqında qanunvericiliyə müvafiq olaraq fealiyyət göstərən ictimai birliliklər yarada bilərlər. Dövlət hakimiyyəti orqanları, habelə işəgötürənlər bu ictimai birliliklərə hərtərəfli kömək göstərməli və əməyin mühafizəsinin təmin edilməsi barədə normativ hüquqi aktları qəbul edərkən onların təkliflərini və tövsiyələrini nəzərə almalıdır.

Əməyin mühafizəsinə dair vahid dövlət siyaseti müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilir". Onun sözlerinə görə, dövlət və müəssiseler seviyyəsində əməyin mühafizəsi fondu yaradıla bilər: "Dövlət əməyin Mühafizəsi Fondu müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən təsis edilir.

Əməyin mühafizəsi işinin təşkili və əməyin mühafizəsi üzrə qanunvericiliyin tələblərinə əmək edilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsi üçün iqtisadiyyatın bütün sahələrinin müəssisələrində işçilərin sayı əlli nəfərdən çox olduqda əməyin mühafizəsi xidmətləri yaradılmalıdır. Əmək məqaviləsinin bağlanması şərtləri də bu Məcəlla ilə müyyən edilmiş əməyin mühafizəsi normalarının tələblərinə uyğun olmalıdır.

İşçilərin iş yerlərində sağlam və təhlükəsiz əməyin mühafizəsi şəraitini təmin edilməkdə və kollektiv müqavilələrde nəzərdə tutulan tədbirlər yerinə yetirilməkdə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada işəgötürən inzibati və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilir".

Söylü Ağazadə

Sevinc Osmanqızı AXCP-nin "Qabil TV"-sinə ağ yuyub, qara sərdi

Xaricdəki antimilli ünsürlər Əli Kərimli-Sevinc Osmanqızı qarşılmasında yeni rol alırlar

Mövcud reallıq ondan ibarətdir ki, dağıdıcı müxalifət liderlərinin siyasi imici həddən artıq korlanmış durumdadır. Vəziyyəti dəyişmək, üzəsdikləri ağır problemləri aradan qaldırmağa cəhd etməmələri mövcud durumlarının daha da ağırlaşmasına təkan verir.

Bu amilin özü təsdiq edir ki, dağıdıcı müxalifət döşərgəsində aydın düşüncəli, sağlam fikrli, açıq, demokratik mübarizə aparmaq gücündə və istəyində olan partiya sədrələri yoxdur. Yeni öten əsrin 90-ci illərin də hansı ağılda və düşüncəsində idilərse, bu gün də eyni təfekkürdədir. AXCP sədri Əli Kərimlinin əlləm-qəlləm əməllerini nümunə olaraq təqdim etməklə hər şey tam çılpaqlığı ilə aydın olur. Məlum olur ki, Ə.Kərimli saxtakarlığı və böhtanları ilə siyasi düşüncəsində və fealiyyətində heç nəyin dəyişmədiyini göstərir. Təbii ki, onun yanlış yolcusu olmasının başlıca səbəbi öz ağılı ilə deyil, başqalarının sıfarişləri, göstərişləri ilə hərəkət etməsidir. Çoxsaylı faktorlarla səbəb yetirilir ki, Ə.Kərimli pul xatirinə milli və dövlətçilik maraqlarını satmaqla yanaşı, ortaqlarında aldatmaqdan və onları gedərgəlməzə yola salmaqdan belə çəkinməyən şəxsdir. Siyasi prosesləri, qismən də olsa analiz etsək, bir daha o qənaətə gəlmək olar ki, Ə.Kərimli üçün fealiyyət heç də siyasetdə uğur elde etmək və nəyəsə nail olmaq deyil. Başlıca şərt, nə yolla olursa-olsun, pul qazanmaq, qrantlar əldə etmək və xarici ölkələrdə mülklər almaq və obyektlər tikdirməkdir. Söz yox ki, bu cür xarakterə və düşüncəyə malik şəxslə uzun yol getmək mümkünüsüzdür. Çünkü gec də olsa insanlar anlayılar ki, Ə.Kərimli ancaq münasibət qurduğu dostlarına və təşkilatlardan istifadə etmək və pul-para atmaq haqqında düşünür.

Əli Kərimli-Sevinc Osmanqızı qarşılmasında nadən yarandı?

Siyasi döşərgə də Ə.Kərimliyə qarşı inamsızlıq mövcuddur. Məhz buna görə də "dələduz Əli"-nin etrafında olan şəxslər tədricən ondan uzaq durmağa və əlaqələri kəsməyə çalışırlar. Fikir verin, bir neçə aya əvvələ qədər Ə.Kərimli ilə ABŞ-in qaranlıq dairələrinə trolluq edən Sevinc Osmanqızı arasında isti münasibətlər mövcud idi. Az qala səherdən axşama qədər birlikdə iş qurub, fealiyyət göstəridilər. Yedikləri bir, içdikləri bir, aldıqları

və icra etdikləri qarayaxma kampaniyasına dair tezisler de eyni idi. Çünkü, Sevinc Osmanqızı ilə Əli Kərimli ABŞ-in qaranlıq dairelərinin sıfarişləri əsasında birlikdə fealiyyətlərini qurub və gördükleri işin qarşılığında maliyyə yardımçıları alıblar. Bu gün isə tərəflər qatı düşmənə çevriliblər. Halbuki S.Osmanqızı ABŞ-a ayaq qoyduğu vaxtdan Ə.Kərimlinin təbliğatçısı rolunda çıxış etmişdi. "Osmanqızı TV" vaxtaşırı olaraq Ə.Kərimlinin özü ilə yanaşı etrafındakı trollara da tribuna verib, onlar vasitəsi ilə Azərbaycan xalqının heysiyatına toxunan fikirlərin yayımı təşkil edirdi.

heç bir əlaqəm yoxdur, milyonları min, mülklərinin olması barə də səslənən ittihamlar isə əsasızdır". Təqribən 60 dəqiqəlik veriliş də S.Osmanqızı AXCP-nin "Qabil TV" sinə də haqqında səslənən ittihamlara cavab verməye çalışıdı, Əli Kərimli və onun trol dəstəsini ciliz metodlarla ona qarşı mübarizə aparmaqda günahlandırdı.

Erməni kökənlə məxlüqlər yenə də Sevinc Osmanqızının yanındadılar

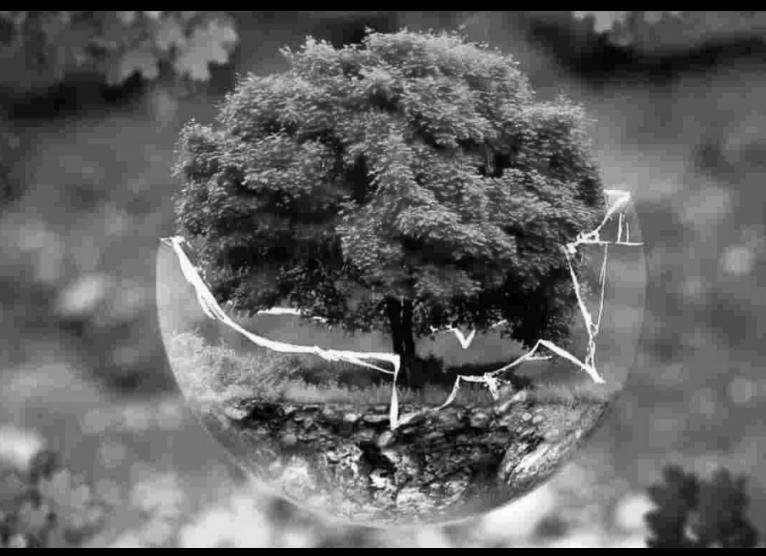
Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, S.Osmanqızının gözən salınması prosesində Ə.Kərimli ilə eyni sırada Qabil Məmmədov və digər antimilli ünsürlər olmağa çalışılar.

Sırlarə, S.Osmanqızında yanında Leyla Yunusunun əri Arif Yunus, ABŞ-da yaşayan Beydulla Manaf və Arif Məmmədov olmağa çalışırlar. Onlar tez-tez "Osmanqızı TV" yə çıxıb Ə.Kərimlinin ünvanına ittihamlar səsləndirirlər. Lakin bir məsələ var ki, sözügedən şəxslər erməni kökənlidilər. Özləri bunu gizlətmirlər də. 2022-ci il iyulun 31-de efirə gedən "Böyük siyaset adlı tamaşanın rejissor, aktyor və izleyiciləri" adlı programda Beydulla Manaf özü etiraf etiraf edir ki, onun ailəsi erməni mənşəlidir və bunu gizlətmək fikri də yoxdur: "Həyat yoldaşı erməni əsillidir. Uşaqları da erməni mənşəli olduğu üçün 1990-ci illərdə Azərbaycanı tərk edib.

Bundan sonra Bakıya qayıtmak fikir yoxdur". Arif və Leyla Yunusunun erməni qarışığının olmasını sübut etməye ehtiyac yoxdur.

Özləri çəkinmədən bunu dilə getiriblər. Hətta dəfələrlə A.Yunus Ermənistana, qohumlarının yanına getdiyi TV verilişlər də bildirib. Arif Yunus açıq şəkil də qeyd edib ki, ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən "Dünya ölkələrində dini azadlıqların vəziyyəti üzrə hesabat"ın Azərbaycana aid hissəsinin hazırlanmasında iştirak edib. Bu hesabatda ölkəmizin adının neqativ tonda çəkilməsi üçün çalışıb. Nəzərə alaq ki, Dövlət Departamenti adından açılan hesabatın Azərbaycana aid olan hissəsinin cavabdehliyi Daniela Aşbaxyan adlı ermənin sədər olduğunu komissiyaya həvələ edilib. Arif Yunus isə onun köməkçisine çevrilib. Daniela Aşbaxyan Amerika Erməni Assambleyasının vezifəli şəxslərindən biri olub. Bütün bu faktlar təsdiq edir ki, S.Osmanqızı Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı avtomobilərə sahib olmaqdır da günahlanıdır. Heç şübhəsiz qazdan ayı olan S.Osmanqızı ittihamların və təhəqirlerin Qabil Məmmədov kim "debil" in beyninə mehsulu olmadığını anlaysıb. Onu da başa düşür ki, Ə.Kərimli və trol dəstəsidir onun künce sıxışdırıb, rüsvay etməyə çalışıb. Ona görə də, özünün TV-sin də "əvvəl hakimiyyət idarəm" milyonlara sahib olmaqdır, İngiltərə də, ABŞ-da mülklərə, bahalı av

Dünyanın ağciyərlərini məhv edirlər

Sonuncu dəfə nə vaxt meşədə olmusunuz? Vaxt olanda təbii ki. Təbiətdə vaxt keçirmək üçün hamımız can atırıq, pikniq, istirahətə, gəzintiyə gedəndə yaşıllığın bol olduğu yerləri seçirik. Təbiət ruhumuzu dincədir, şəhərin stressini atmağımiza kömək edir. Meşənin süküntündə quşların nəğməsi, ağacların əzəməti ve rayihəsi, sıx yarpaqların arasından sızan günəş işığı, təmiz hava – görün biz şəhərdə nələrdən məhrum qalırıq.

Meşələri "dünyanın ağciyərləri" adlandıırlar. Meşələr çoxsaylı fauna və floranı özündə ehtiva edən mürekkeb ekosistemdir. Ekosistem - eyni mühitdə sağ qalan və bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olan heyvanların, bitkilerin və mikroorganizmlərin vəhdəti deməkdir. Ağaclar, meşənin və ümumiyyətlə təbietin mühüm tərkib hissəsidir. Havani təmizləyir, kölgəlik yaradır, istiliyi özündə saxlayır və atmosferdəki səsleri udur. Meşələr fauna və floranın müxtəlif növləri üçün həyatı infrastruktur təmin edir.

Quru ərazisinin üçdə birini əhatə edən və canlı aləmin yaradın çıxuna ev olan meşələr dünya ekosisteminin en vacib qollarından biri hesab olunur. Quruda yaşayan canlıların 80%-nin sağı qalması meşələrdən asılıdır. Meşələrin məhvindən sonra sayı azalan heyvanların ölümü ekosistemdə böyük bir boşluq yaratmaq deməkdir. Növüne, yaşına və iqliminə görə bəzi istisnalar olsa da, orta hesabla bir ağac bir gündə 10-12 insanın ehtiyacı olan qədər oksigeni istehsal edir. Yəni sadəcə bir ağac kəsilsə, 10-12 adam 1 günlük oksigen ehtiyatını itirir. Başqa sözlə, 1 ağac insan ömrünün bir günü deməkdir. Üstəlik, meşələr təxminən 1,6 milyard insan üçün qazanc məbəyidir.

Əgər meşələr olmasa...

Ancaq əhalinin sürətli artımı, şəhərlərin böyümesi, tikinti səbəbi ilə hər il hektarlarla meşələr qırılır.

BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) hazırladığı hesabata görə, 1990-ci ildən bəri dünyada 178 milyon hektar meşə sahəsi məhv olub. "Global Meşə Resurslarının Qiymətləndirilməsi 2020" adlı hesabat 236 ölkə və bölgəni əhatə edib. Meşə itkilərinin en böyük hissəsi Mərkəzi Afrika və Cənub-Şərqi Asiyada baş verir, bu bölgədə hər il en azı 1 milyon hektar meşə qırılır.

Meşələr üçün digər təhlükə isə yanğınlardır. Son illər dünyadan müxtəlif ərazilərdəki meşələrdə böyük yanğınlara baş verir. Bu yanğınlara səmanın hislə örtülməsinə və Gürəşin öünüñ bağlanmasına səbəb olur. Yanğınlara zamanı milyonlarla canlı məhv olur, dünyadan canlı orqanizm balansı pozulur. Yanğınlara həmçinin kənd təsərrüfatı ərazilərdə məhsuldarlıq təsir edir, bunun da nəticəsinde dönya miqyasında qitlıq baş verə bilir.

Normal böyüklükdə olan hər bir ağac atmosfera ildə 150 ton su göndərir. Bu da yağış təminatında əhəmiyyətli pay deməkdir. Meşələr olmasaydı, torpağın temperaturu yüksələrdi. Torpaq sürüşmələrinin və daşqınların baş vermesində də ağacların məhv edilməsinin payı var. Ağaclar kökləri sayəsində torpağın çoxlu su udmasına mane olur, beləcə sürüşmənin qarşısını ala bilir. Ağaclar olmasa, sürüşmə və sel nəticəsində maddi və mənəvi itki-lər daha çox baş verir.

Ağacların köklərindən süzülən su yeraltı su anbarlarına toplanır. Məsələn, Amazon yalnız müntə-

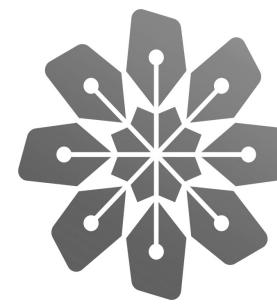
Bu da içmeli su kimi dünya əhalisi üçün əhəmiyyətli rezerv deməkdir. 60 min müxtəlif ağac növünü özündə ehtiva edən meşələr sudarlıda yaşayan canlıların 80 faizi, bütün quş növlərinin 75 faizi və məməlilərin 68-nin evidir.

Şəhərlərdə ağac olmasa...

Dünyada milyonlarla insan qida təhlükəsizliyi və yaşaması üçün meşələrin mövcudluğuna ehtiyac var. Meşələrin qorunması təbii ehtiyatların qorunması üçün vacibdir, çünkü meşələr özündə, planetdəki biomüxtəlifliyin en böyük hissəsini ehtiva edir. Bundan əlavə, iqlim deyişiklikləri ni def edən və bəşəriyyətin daha çox yaşama qarantiyası olan en böyük amil meşələrin varlığıdır.

Meşələr biomüxtəlifliyin çox zəngin olduğu bir mühitdir. Bu müxtəliflik xüsusi tropik meşələrdə müşahidə olunur. Meşələrdə nadir tutuquşuların tutmuş nəslə kəsilməkdə olan meymunlara qədər demək olar ki, bütün növ canlıları görə bilərsiniz.

Məlumatlara görə, yerli meşələrdə təxminən 300 milyon insan yaşayır. Onlardan təxminən 60 milyonu öz bölgelərində yaşayan yerli insanlardır. Bundan əlavə,

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

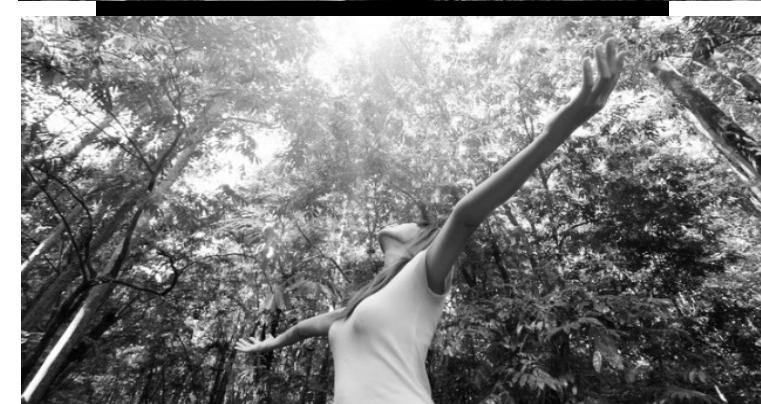
Zəm yağışlara və yaxınlıqdakı kənd təsərrüfatı torpaqlarına təsir göstərmir. Şimali Amerikanın bir çox bölgəsinə yayılır və orada atmosferi təmizləyir.

Xəstələrə şəfa, insanlara iş imkanı

Meşələr təbietdəki, atmosferdeki zərərlə maddələri təmizləyir. Meşələr bol təbii dərman yetişdirir. Məsələn, astma dərmanı kimi istifadə edilən "teofilin" maddəsi kakao ağacından alınır. Xərçənglə

mehsullarının istehsalı və satışı da meşənin yaratdığı iş imkanları arasındadır. Lakin son onillikdə ferma, mal-qara təsərrüfatları yaratmaq, neft çıxarmaq, mədənlərə və faydalı qazıntı yataqlarına çıxış əldə etmək üçün hər il on milyonlarla hektar tropik meşə məhv edilir.

Meşələr nəhəng süngərlərə bənzəyir. O, bəşəriyyətə zərər verə biləcək təhlükələri udur. Bəzi hallarda bu təhlükəni uda bilməsə də sürətini zəiflədə və təsirini azalda bilir. Hər payızda ağacların

milyonlarla insan meşə yaxınlığında məskən salıb.

Ağaclar həm də günəş işığına qarşı kölgə rolunu oynayır. Şəhərlərdəki ağaclar çox olarsa binalarda kondisionerə ehtiyac qalmaz, bu da dolayı ilə atmosferə qaz axınının qarşısını alar.

Böyük meşələr regional hava sərafitinə təsir göstərir. Onlar hətta öz unikal iqlimlərini yarada bilirlər. Məsələn, Amazon yalnız müntə-

məbarizə xüsusiyyətləri məlum olan bütün bitkilərin təxminən yetmiş faizi tropik meşələrdən əldə edilir.

Birleşmiş Millətlər Təşkilatının hesabatlarına görə, 1,6 milyarddan çox insan dolanışlığını meşələrdən əldə edir. 10 milyon insan birbaşa meşə idarəciliyi və meşə mühafizəsi vəzifələrində çalışsa da, ağac istehsalı və qeyri-taxta

yarpaqları yerə töküldüyü üçün məlumat meşələrin torpağı daha müabitdir. Bu yarpaqlar meşə torpağında olan üzvi maddələrə öz töhfəsini verir. Köhnə yarpaqlar bakteriya və göbələklər üçün qida mənbəyinə çevirilir. Bu organizmlər yarpaqların və digər üzvi maddələrin parçalanmasını asanlaşdırır. Parçalanma həm də meşə torpağını birbaşa zənginləşdirir, çünkü o, meşə ekosisteminde yaşayan ağac və bitkiləri daha çox qida ilə təmin edir.

Meşələrin döşəməsi, meşə ekosisteminin en fərqli xüsusiyyətlərindən biridir. Bu döşəmə-səth, torpağa düşən yarpaq, gövdə, budaq və qabıqlardan ibarətdir. Meşə səthi həm də üzvi və qeyri-üzvi maddələrdən ibarətdir. Burada göbələklər, bakteriya və digər mikroorganizmlər kimi bir çox canlı orqanizm yaşayır. O, həmçinin qida və mineralallarla zəngindir.

Dünyanın en böyük meşəsi olan Amazon təxminən 2,1 milyon kvadrat kilometr ərazini əhatə edir. Təxminən 390 milyard ağac olan meşə dünyadan en müxtəlif tropik meşəsidir. Amazon dünyadan su dövranına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. Amazondan gələn rütubət Mərkəzi Amerikada yağışlılarının miqdərinə böyük təsir göstərir. Burada en azı 40 min bitki növü, 2,5 milyon həşərat, iki min-dən çox balıq və 400-dən çox məməli növü yaşayır. Bütün quş növlərinin beşde biri Amazon tropik meşələrində yaşayır.

Lale Mehrali

Çərəzlərin insan üçün faydaları BƏLLİ OLDU

MÜTƏXƏSSİS DANİŞDI

"Çərəzlərdən danışarkən ilk növbədə qozu misal çəkməz lazımdır. Belə ki, qoz tərkibi "Omega 3" yeganə qabıqlı quru meyvə sırasına daxildir. "Omega 3" isə əvəz olunmaz yağı turşusudur və ürək, qan-damar sistemi üçün faydalıdır, eyni zamanda pis xolesterinə qarşı da mübarizə aparırlar".

Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında qida üzrə Baş mütəxəssis Ağa Salamov deyib. Mütəxəssis bildirib ki, qozun "Omega 3" və liflərlə zengin olması orqanızmin immun sisteminin güclənməsinə gətirib çıxarırlar: "Yəni qoz təbii olaraq çərəzlərin içərisində başda gelir. Fındıq isə anti oksidandır və xərçəng hüceyrələrinə qarşı mübarizə aparan quru meyvədir. Fındığın üst qabığında da vitamin və mineralvar var. Həmçinin tərkibi liflə zengin olduğundan mədə-bağırsaq sistemində də çox mühüm rol var.

Qara kişmişin tərkibi antioksidiricilərlə zengindir. Bu da orqanızm, insan sağ-

lamlığı üçün mühüm maddədir. Ərik qurusu isə ürək, qan-damar sisteminde faydalıdır, liflərlə zəngin olduğundan bağırsaq florasında da mühüm təsirləri var.

Kalsium və maqnezium mənbəyi olan badamı da mühüm əhəmiyyəti çərəz olaraq misal çəkmek olar. Hansı ki, uşaqlarda sümüklerin inkişafında, yaşıllarda sümüyün bərkiməsində badamın böyük rolu var. Badam həm də qan təzyiqini normallaşdıraraq, bağırsaq mikroflorasına da çox gözlənən təsir edir.

Yer fistığının tərkibində isə dəmir çox olduğundan qan azlığına faydalılar var. Eyni zamanda qırmızı qan hüceyrələrinin artmasına köməkçi olur. Bununla yanaşı tərkibində "B 6" vitamini var ki, bu da sinir sistemi üzərində böyük təsir göstərir. Gündelik qidalanmadada quru meyve və çərəzlərə üstünlük vermək lazımdır. Lakin həddindən artıq çox çərəz qəbulu da düzgün hesab olunmur. Belə ki, gün ərzində bir ovuca siğacaq qədər yeyilməsi məqsədə uyğundur. Həmçinin çərəzləri çayın yanında qəbul edərək şəkəri əvəzləmək olar. Çərəzləri ciy, qovurmadan yeməyə diqqət etmək lazımdır. Çünkü çərəzləri qovurduqda tərkibində yağı trans yağı çevirilir".

Səbinə Hüseynli

"Neftçi" ilə Rusyanın "Spartak" klubu arasında Bakıda keçiriləcək yoldaşlıq oyununun saatı açıqlanıb. Bu barədə "Neftçi"nin mətbuat-

xidməti məlumat yayıb. Martin 23-də "Neftçi Arena"da keçiriləcək görüş saat 18:00-da başlayacaq. Moskva klubu ilə oyuna biletlərin tezliklə satışa çıxacağı bildi-

"Neftçi" - "Spartak" oyununun saatı açıqlandı

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı, təbrik və başsağlıqlarınızı dərc etməyə hazırlıq!

Polis bayram günlərində gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq

Novruz bayramı günlərində daxili işlər orqanlarının əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejimində xidmətlərini davam etdirəcəklər. SIA-ya Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətindən verilən məlumatda görə, Novruz bayramı şənlikləri və digər kütləvi tədbirlər zamanı ictimai asayışın, qanunçuluğun və hüquq qaydasının qorunmasının, xidməti vəzifələrin icrasının yüksək səviyyədə və daha mütəşəkkil təmin edilməsi məqsədilə DİN-in bütün orqan və hissələrinin şəxsi heyəti gücləndirilmiş iş rejimində xidmətlərini davam etdirəcəklər.

Kültəvi tədbirlərin, o cümlədən bayram şənliklərinin təşkil olunduğu, insanların sıx toplaşığı yerlərdə polis naryadlarının sayı artırılacaq, mühüm əhəmiyyətli obyektlərin mühafizəsi ciddi nəzarətdə saxlanılacaq. Respublika ərazisində avtomobil yollarında hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Dövlət Yol Polisi əməkdaşları tərəfindən profilaktik-maarrifləndirmə tədbirləri genişləndiriləcək. Hərəkət iştirakçılarını qaydalara əməl etməyə çağırılıq.

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Səhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNÇƏ" AZƏRBAYCAN XƏYRİYYƏ CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 3200